

– GRENZENLOOS –

Emigratie *magazine*

Editie

52

juli

2026

**Hét magazine voor wie wil
wonen, werken en leven in
het buitenland!**

– GRENZENLOOS –

Emigratie magazine

Niet alleen het mooie plaatje

Eric Jan van Dorp

Uitgever

De zomer is alweer over de helft en voor veel mensen voelt dat altijd een beetje vreemd. Je hebt er maanden naar uitgekeken en ineens worden de avonden alweer langzaam korter. Misschien heb je net een vakantie achter de rug in het land waar je ooit zou willen wonen. Of misschien vertrek je binnenkort nog om daar huizen te bekijken, dorpen te bezoeken en voorzichtig te dromen over een nieuw leven.

Juist in deze periode is het goed om niet alleen naar het mooie plaatje te kijken. Een streek kan in juli bruisend en zonnig zijn, terwijl dezelfde plek in

november stil, nat en behoorlijk eenzaam aanvoelt. Probeer daarom tijdens je vakantie ook verder te kijken dan het zwembad, het terras en de gezellige boulevard. Bezoek gewone woonwijken, doe boodschappen waar de plaatselijke bevolking komt en stel jezelf eerlijk de vraag: zou ik hier ook willen wonen wanneer de zomer voorbij is?

Veel leesplezier met het magazine van deze maand!

- Eric Jan van Dorp

deze maand:

4

Hongaarse melancholie - Column

6

Loop je je emigratiedroom

9

Nieuw! Succesvol emigreren naar Oostenrijk

10

Van koudwatervrees naar een warm bad

14

Derdecultuurkinderen

16

Denemarken, de veilige keuze

22

Belastingen als pushfactor om te emigreren

26

Het belang van kwaliteit van uw verhuizing bij emigratie

28

Waar betaal je belasting over je AOW?

35

*Boek van de maand:
Succesvol emigreren naar Oostenrijk*

36

Wel of niet je huis aanhouden in Nederland na emigratie?

40

*Recept van de maand uit Bulgarije: Kavarma
(Bulgaarse stoofschotel met*

Hongaarse melancholie - Column

Door Eric Jan van Dorp

Hongarije is een bijzonder land, met een al even bijzondere geschiedenis. In de 19e eeuw was hoofdstad Boedapest een stad met aanzien en allure: rijk, en cultureel een van de centra van Europa. Maar het land heeft ook een andere kant. Het hoorde bij de verliezers van beide wereldoorlogen, beleefde twee mislukte revoluties (1849 en 1956) en verloor in 1920 bijna 70% van zijn grondgebied. En dan is er nog die taal, die voor jou als buitenstaander volstrekt onverstaaanbaar zal klinken. Al die lagen samen maken dat je in Hongarije anno 2026 een melancholie proeft die je nergens anders zo tegenkomt: uniek, en bitterzoet.

Het bruidspaar lag midden op het trottoir. Roerloos op de rug, omringd door scherven glas en aardewerk, stukken hout, plastic en ontelbare papiersnippers, alsof een complete inboedel hier tot ontploffing was gekomen. Maar ik wist wie verantwoordelijk was voor dit slagveld, want uit de wijk steeg het gegrom op van de gemeentetrucks.

Op de heenweg was ik, behendig de glasscheren ontwijkend, met een zekere onverschilligheid over het bruidspaar heengestapt. Maar de aanblik bleef hangen, en toen ik de terugweg insloeg nam ik me voor de pasgehuwden niet op die kille stoep achter te laten. Tenzij ze er dan niet meer lagen, natuurlijk. Dat viel niet uit te sluiten.

Maar nee, anderhalf uur nadat ik ze daar voor het eerst had zien liggen, lag het bruidspaar er nog exact hetzelfde bij. Ik boog me voorover om ze te bekijken. Beiden straalden puur geluk uit. Hij wat onwennig in het chique zwarte pak dat, gezien de lengte van de mouwen, één maatje te groot leek, zij zichtbaar trots op de mooiste jurk die ze ooit gedragen had. Ik schatte ze op een jaar of vierentwintig. Voorzichtig nam ik het stel op, ontdeed ze

van het ergste stof, stopte ze in de zijzak van mijn korte cargobroek en vervolgde mijn weg naar huis, vastbesloten de huwelijksfoto thuis eens goed te bestuderen.

Eens per jaar mogen de inwoners van Boedapest alles wat ze kwijt willen voor hun huis op straat zetten. 'Lomtalanítás', Hongaars voor grofvuilophaling. De trottoirs liggen dan vol, een gratis rommelmarkt in de openlucht, waar iedereen mag graaien naar wat van zijn gading is. Een dag later, soms pas een paar dagen, komt de gemeente het ophalen, althans het grove werk. De kleine spullen blijven liggen en vervuilen soms nog dagenlang de straat. En tussen die restanten zit af en toe iets dat mijn aandacht trekt. Zoals deze foto.

De foto is op straat genomen. Het paar staat naast een rode Skoda die, getuige de slinger bloemen op de motorkap, hun bruidsauto is. Achter het stuur zit een jongeman, wellicht de chauffeur, misschien een getuige. Aan de overkant staat een Trabant stationwagen geparkeerd voor een kapperszaak. Het kenteken van de bruidsauto verraaft Hongarije, en dat de foto van vóór 1990 is. Uit de verschoten geeloranje tint en de kleding leid ik af dat hij ergens in de jaren tachtig is genomen, misschien zelfs iets eerder.

Wie zijn ze? Wat is er van ze geworden? Zijn ze nog bij elkaar? Zijn ze überhaupt nog in leven? Ik zal het nooit weten, maar die dag was van hen. Dat chique pak, die mooie jurk, die stoere auto. Als de foto uit 1985 is en ze inderdaad vierentwintig waren, dan zijn ze nu vijfenzestig, slechts een handvol jaren ouder dan ik, en al eenenveertig jaar getrouwd, wellicht.

Zo'n losse foto heeft voor mij iets melancholisch, zeker hier in Hongarije, waar je die weemoed –

anders dan in het op en top nuchtere Nederland – overall tegenkomt. In de zigeunermuziek in de restaurants, in de architectuur uit eeuwen van vervlogen rijkdom, in de Hongaarse literatuur, in de echo van mislukte revoluties en verloren oorlogen, en op de gezichten van de oudjes op de bankjes in de parken.

Ik hoop dat ze nog bij elkaar zijn, en dat ik op een dag door de stad loop en denk: hé, zijn dat niet...? Maar of ik ze ooit terugzie of niet, ze blijven bij mij. In het land dat ik onder andere om zijn melancholie ben gaan liefhebben. Lek is om te onthaasten.

Loop je je emigratiedroom niet voorbij?

Door Eric Jan van Dorp

De Deense filosoof Kierkegaard schreef ooit dat de meeste mensen het geluk zo bezeten najagen, dat ze eraan voorbijlopen. Dat is een prachtige gedachte, omdat je haar op zoveel levens kunt leggen, maar ik moet er vooral vaak aan denken wanneer ik mensen spreek die willen emigreren. Ze beginnen meestal met een helder verlangen. Ze willen rust, ruimte, een ander ritme, meer lucht om zich heen, misschien een eenvoudiger leven of juist een nieuw avontuur. Ze willen weg uit een bestaan dat te vol, te duur, te druk of te voorspelbaar is geworden, en ergens in Frankrijk, Spanje, Italië, Portugal of waar dan ook hopen ze iets terug te vinden waarvan ze voelen dat ze het zijn kwijtgeraakt.

Wanneer een droom een project wordt

In het begin is dat verlangen nog zuiver. Je ziet een landschap voor je, een huis, een dorp, een ochtend waarop je wakker wordt en denkt: ja, hiervoor heb ik het gedaan. Maar zodra de zoektocht concreet wordt, gebeurt er soms iets vreemds. De droom verandert langzaam in een project, en dat project krijgt steeds meer voorwaarden. Het huis moet groot genoeg zijn, maar niet te duur. Het moet landelijk liggen, maar niet afgelegen. Het moet karakter hebben, maar geen bouwval zijn. Er moet uitzicht zijn, maar ook bereikbaarheid. Het dorp moet levendig zijn, maar niet toeristisch. De burens moeten er zijn als je ze nodig hebt, maar niet zo dichtbij dat je ze hoort. En het vliegveld moet liefst binnen een uur bereikbaar zijn, zonder dat je de vliegtuigen ziet of hoort.

Zo kan een emigratiedroom ongemerkt veranderen in een lijst eisen waaraan de werkelijkheid onmogelijk kan voldoen. Mensen raken dan zo druk met de details dat ze vergeten waarom ze in de eerste

plaats wilden vertrekken. Ze kijken niet meer naar het leven dat ze zoeken, maar naar het perfecte plaatje dat ze in hun hoofd hebben gemaakt. En dat plaatje is gevaarlijk, omdat het in je hoofd altijd klopt. Daar is het huis precies groot genoeg, het uitzicht precies goed, de prijs precies haalbaar en de omgeving precies zoals je haar op vakantie hebt ervaren. Alleen woont niemand in zijn hoofd. Je moet straks leven in de werkelijkheid, met wegen, burens, winters, rekeningen, onderhoud, afstanden, taalproblemen en dagen waarop ook de zon in Zuid-Europa even niet schijnt.

Trouw blijven aan de kern van je droom

Dat betekent niet dat je je droom dan maar moet relativiseren tot er niets meer van overblijft. Integendeel. In al mijn boeken schrijf ik dat je niet te veel concessies moet doen aan je emigratiedroom, want die droom is niet zomaar een romantisch plaatje; het is de reden dat je vertrekt. Wie verlangt naar ruimte moet zichzelf niet terugvinden in een benauwde buitenwijk omdat het huis daar toevallig betaalbaar was. Wie verlangt naar stilte moet niet naast een drukke weg gaan wonen omdat de makelaar zei dat je daar na een tijdje niets meer van hoort. Wie droomt van eenvoud moet oppassen dat hij geen project koopt dat hem jarenlang financieel en emotioneel uitput. Aan de kern van je droom moet je trouw blijven, anders ben je wel geëmigreerd, maar niet aangekomen.

Maar er is een groot verschil tussen trouw blijven aan je droom en krampachtig vasthouden aan de vorm waarin je denkt dat die droom moet verschijnen. Een perfecte emigratie gaat je niet lukken. Dat zeg ik niet om mensen te ontmoedigen, maar om ze te behoeden voor teleurstelling en verkeerde beslissingen. Je zult altijd concessies moeten doen, want geen enkel huis, geen enkele streek en

geen enkel land zal precies samenvallen met het beeld dat je van tevoren hebt gemaakt. De kunst is dus niet om zonder concessies te emigreren, maar om de juiste concessies te doen.

De juiste concessies doen

Daarom zeg ik vaak: doe liever concessies aan de grootte van je huis dan aan de omgeving waarin je gelukkig denkt te worden. Koop liever iets bescheideners op een plek die klopt, dan een groot huis op een plek waar je eigenlijk niet wilt wonen. Laat liever een extra kamer, een bijgebouw of een stuk grond schieten dan het gevoel van vrijheid, rust of ruimte waarvoor je vertrokken bent. Dat klinkt eenvoudig, maar in de praktijk zie je vaak het omgekeerde gebeuren. Mensen laten zich verleiden door veel vierkante meters voor weinig geld en denken dat ze de ligging, de afstand of de sfeer van de omgeving later wel zullen accepteren. Meestal is dat niet zo. Een kamer te weinig went vaak sneller dan een streek die niet bij je past.

Eerst huren, dan pas kopen

Een van de verstandigste manieren om dicht bij je

droom te blijven (je raadt het al, want ik vertel dit keer op keer), is daarom om niet meteen te kopen. Huur eerst iets in de buurt waar je graag zou willen wonen. Veel mensen ervaren dat als uitstel, alsof ze pas echt geëmigreerd zijn wanneer de koopakte is getekend, maar huren kan juist een heel volwassen tussenstap zijn. Je leert een streek dan kennen zonder dat je er meteen aan vastzit. Je ontdekt hoe een dorp voelt buiten het vakantie seizoen, hoe ver de supermarkt werkelijk is, welke wegen je in de winter liever niet rijdt, waar leven is en waar alleen mooie gevels staan. Je ziet welke huizen te lang te koop staan en begint te begrijpen waarom. Je hoort verhalen van mensen die er al wonen, leert makelaars kennen, merkt waar je je prettig voelt en waar niet. Minstens zo belangrijk: je ontdekt hoe jijzelf reageert op dat nieuwe leven wanneer het geen vakantie meer is.

Een huis vinden is nog geen leven vinden

Dat laatste wordt nogal eens onderschat. Op afstand lijkt emigreren vaak vooral een kwestie van het juiste huis vinden, maar in werkelijkheid gaat het om het juiste leven vinden. Een huis kan prach-

tig zijn en toch niet bij je passen. Een plek kan op foto's betoverend zijn en in de dagelijkse praktijk te eenzaam, te druk, te ver weg of te gesloten. Andersom kan een huis dat op papier iets minder indrukwekkend is, precies de rust en vrijheid geven die je zocht. Daar kom je alleen achter als je niet blind achter je eerste droombeeld aan rent, maar de tijd neemt om de werkelijkheid tot je door te laten dringen.

Misschien is dat wel de belangrijkste les van filosoof Kierkegaard voor emigranten. Jaag je geluk niet zo bezeten na dat je eraan voorbijloopt. Maak van je emigratie geen wedstrijd en van je droom geen onwrikbaar eisenpakket. Blijf dicht bij wat je werkelijk zoekt, maar wees bereid om de vorm aan te passen. De droom hoeft niet kleiner te worden, maar wel menselijker. Minder volmaakt, minder glanzend, minder precies zoals je haar ooit bedacht had, en daardoor misschien juist veel beter leefbaar.

Niet perfect, wel echt

Wie wil emigreren, doet er goed aan zichzelf steeds

opnieuw de simpele vraag te stellen: waarom wilde ik dit ook alweer? Niet alleen wanneer je begint, maar ook wanneer je huizen bekijkt, wanneer je twijfelt, wanneer een makelaar druk zet, wanneer een koopje voorbij komt of wanneer je merkt dat je onrustig wordt omdat het allemaal langer duurt dan gehoopt. Wilde je meer vrijheid, meer stilte, meer natuur, meer tijd, meer ruimte om adem te halen? Houd dat dan vast. Niet als een star ideaal, maar als kompas.

Want de perfecte emigratie bestaat niet. Het perfecte huis waarschijnlijk ook niet. Maar er bestaat wel een keuze die dicht genoeg bij je oorspronkelijke verlangen blijft om er gelukkig te kunnen worden. En vaak begint die keuze niet met harder zoeken, maar met beter kijken. Niet naar het droombeeld dat je in je hoofd hebt gebouwd, maar naar de werkelijkheid waarin je straks wakker wordt, boodschappen doet, burens groet, de seizoenen ziet veranderen en op een gewone dinsdagochtend denkt: het is niet precies geworden zoals ik het had bedacht, maar dit was wel waarom ik wilde gaan.

Nieuw! Succesvol emigreren naar Oostenrijk

Door Eric Jan van Dorp

Er zijn van die boeken waar ik al een tijd vragen over krijg. Niet één keer, maar steeds opnieuw. Wanneer komt Succesvol emigreren naar Oostenrijk nu eindelijk uit? Dat moment is er nu: Succesvol emigreren naar Oostenrijk is het tiende deel in de reeks Succesvol emigreren. Daar ben ik blij mee, want Oostenrijk is voor veel Nederlanders een land dat tot de verbeelding spreekt.

Wat je in het boek kunt verwachten

In Succesvol emigreren naar Oostenrijk beschrijf ik wat er allemaal bij een emigratie komt kijken. Niet alleen in algemene zin, maar juist ook toegespitst op Oostenrijk. Want ieder land heeft zijn eigen regels, gewoonten en valkuilen. Wat in Spanje werkt, hoeft in Oostenrijk niet handig te zijn. Wat in Hongarije eenvoudig is, kan in Oostenrijk weer anders geregeld zijn. En wat je in Nederland vanzelfsprekend vindt, blijkt over de grens soms net even anders te lopen.

Het boek is bedoeld voor mensen die serieus nadenken over een verhuizing naar Oostenrijk. Mis-

schien ben je al ver met je plannen. Misschien kijk je nog voorzichtig rond. Misschien ben je verliefd geworden op een streek, een dorp, een huis of een manier van leven. In alle gevallen is het verstandig om je goed voor te bereiden.

Een droom vraagt om een nuchtere voorbereiding

Een droom mag best een droom blijven, maar de uitvoering moet nuchter zijn. Dat is eigenlijk de rode draad in al mijn emigratieboeken. Je moet niet vertrekken op basis van vakantiefoto's en een goed gevoel alleen. Je moet weten waar je aan begint. Hoe schrijf je je in? Waar moet je op letten bij een woning? Hoe zit het met werken of ondernemen? Wat betekent emigreren voor je zorgverzekering, je pensioen, je auto, je kinderen of je belastingzaken?

Dat zijn geen romantische onderwerpen, maar ze bepalen uiteindelijk wel of je emigratie een succes wordt. Juist daarom probeer ik in mijn boeken de praktische kant zo duidelijk mogelijk uit te leggen. Zonder onnodig ingewikkeld taalgebruik, maar wel met oog voor de details die ertoe doen.

Van koudwatervrees naar een warm bad

Door Eric Jan van Dorp

Onlangs sprak ik iemand op een vlucht van Boedapest naar Amsterdam. Hij was net geëmigreerd naar Hongarije en vloog nu terug om zijn auto en nog wat spullen te halen. Zijn vriendin las een paar maanden geleden een artikel over Hongarije en vroeg hem: 'Zullen we daarheen verhuizen in plaats van Frankrijk?' 'Ja, prima,' was zijn antwoord, ook al was hij nog nooit in Hongarije geweest. Drie maanden later waren ze geëmigreerd. Het gaat dus echt soms op deze manier, maar voor de meeste mensen is de route toch net iets anders.

Emigreren begint vaak als een gedachte die steeds terugkomt. Eerst voorzichtig, daarna wat vaker. Je leest een artikel over wonen in Spanje, je ziet een huis in Frankrijk op internet, je spreekt iemand die

naar Portugal is verhuisd of je zit op vakantie in Hongarije op een terras en denkt: waarom woon ik hier eigenlijk niet?

Daarna begint het te malen. Zou het kunnen? Zou het verstandig zijn? Wat doen we met ons huis? Wat betekent het voor ons werk? Hoe zit het met kinderen, pensioen, zorg, belasting, huisdieren, auto, taal en administratie? En dan is er nog die ene grote vraag die bijna iedereen zichzelf stelt: durf ik dit eigenlijk wel?

Dat is helemaal niet vreemd. Emigreren is geen nieuwe jas kopen. Je verandert niet alleen van adres, maar ook van omgeving, ritme, gewoontes en sociale kring. Je stapt uit een land dat je kent als je broekzak, met alle ergernissen die daarbij horen, en je stapt een land binnen dat misschien veel aantrekkelijker lijkt, maar dat je nog lang niet

door en door kent. Het is dus heel normaal dat je daar tegenaan hikt. ‘Twijfel is de beide kanten der dingen zien,’ aldus Eugène Marbeau, een Frans filantroop en politicus (1825-1910). Ik heb deze wijze woorden ook in al mijn boeken een plek gegeven.

Toch hoeft emigreren niet altijd een sprong in het diepe te zijn. Waarom zou je? Je kunt ook beginnen aan de rand van het zwembad. Eerst met één teen in het water. Daarna tot je knieën. En pas als je voelt dat het eigenlijk best lekker is, zwem je verder.

Je hoeft niet meteen alles los te laten

Veel mensen maken emigreren in hun hoofd groter dan het op dat moment hoeft te zijn. Ze denken meteen aan een verkocht huis, een opgezegde baan, een volle verhuishwagen, afscheid nemen van familie en vrienden en een definitieve handtekening onder een nieuw leven. Geen wonder dat je dan koudwatervrees krijgt.

Maar je kunt een emigratieplan ook kleiner maken. Niet door de droom kleiner te maken, maar door de weg ernaartoe op te delen. Je hoeft niet meteen voor altijd te vertrekken om te onderzoeken of een land bij je past. Je kunt ook eerst twee weken gaan kijken. Daarna misschien zes weken. Daarna een paar maanden. En pas daarna beslissen of je de stap echt wilt zetten.

Dat klinkt misschien minder stoer dan “we hebben alles verkocht en zijn gewoon gegaan”, maar in de praktijk is het vaak veel verstandiger. Je leert een land beter kennen, je ontdekt of het beeld in je hoofd wel klopt en je voorkomt dat je een grote beslissing neemt op basis van een vakantiefoto en een makelaarsadvertentie met net iets te veel zonsondergang.

Want laten we eerlijk zijn: bijna elk land is leuker als je er vakantie viert. Je hoeft niet te werken, je hebt geen administratieve rompslomp, je kijkt niet naar de energierekening en je hoeft je nog niet af te vragen waar je in februari je auto laat keuren. Je ziet de mooie pleinen, de leuke restau-

rantjes, de vriendelijke marktkoopman en het huis met de luiken waar je meteen verliefd op wordt.

Dat is mooi, want verliefdheid hoort er ook bij. Zonder verlangen kom je nergens. Maar verliefdheid is niet hetzelfde als wonen.

Begin met een echte verkenning

Een goede eerste stap is om naar de plek te gaan die je in gedachten hebt. Niet als gewone toerist die elke dag een nieuw stadje afvinkt, maar als iemand die wil onderzoeken of een gewoon leven daar mogelijk is. Dat is een heel ander soort reis.

Huur bijvoorbeeld een appartement via Airbnb of een andere verhuursite. Het liefst niet midden in het meest toeristische deel van de stad, maar in een gewone buurt waar ook mensen wonen die daar hun dagelijkse leven leiden. Ga boodschappen doen in de supermarkt waar je later misschien ook zou komen. Zoek uit waar de bakker zit, waar de huisarts praktijk houdt, waar je de bus neemt, hoe lang je onderweg bent naar een grotere plaats en of je zonder auto uit de voeten kunt.

Probeer ook eens niets te doen. Dat klinkt gek, maar juist op die dagen voel je beter hoe een plek werkelijk is. Als je elke dag uitstapjes maakt, blijft het vakantie. Als je een ochtend op het balkon zit, een was draait, naar de markt loopt, ergens koffie drinkt en daarna gewoon een boek leest, komt er een ander gevoel boven. Dan merk je of je rustig wordt van die plek, of juist ongedurig. Of je je bekeken voelt, of welkom. Of je de stilte prettig vindt, of te stil.

Praat met mensen. Niet alleen met Nederlanders die er al wonen, al kunnen die natuurlijk heel nuttige informatie geven. Praat ook met de eigenaar van het appartement, de buurman, de vrouw van de groentekraam, de ober die je na een paar dagen herkent. Soms zeggen kleine contacten meer dan lange rapporten. Als mensen vriendelijk reageren wanneer je stuntelt in hun taal, zegt dat iets over de sfeer. Als iedereen gesloten blijft, zegt dat ook iets.

Van twee weken naar twee maanden

Een verblijf van één of twee weken kan een eerste indruk geven, maar eigenlijk is dat te kort om te voelen hoe het is om echt ergens te wonen.

Daarom kan het zinvol zijn om een tweede stap te zetten. Niet één of twee weken, maar één of twee maanden. Dat is voor veel mensen niet eenvoudig, want je hebt te maken met werk, vakantiedagen, schoolgaande kinderen, huisdieren en allerlei praktische zaken. Toch is het soms mogelijk om iets te regelen. Misschien kun je vakantiedagen combineren met onbetaald verlof. Misschien kun je tijdelijk op afstand werken. Misschien kun je met je werkgever afspreken dat je een maand minder werkt. Niet iedereen heeft die ruimte, maar het is de moeite waard om het serieus te onderzoeken.

Zes weken of twee maanden op een plek wonen geeft een heel ander beeld dan vakantie. Je hebt dan tijd om langzaam te wennen. Je hoeft niet elke dag iets te beleven. Je kunt ontdekken hoe het is als het regent, als je moe bent, als je even geen zin hebt in iets, als je wellicht wat heimwee voelt of als je ineens merkt dat je het Nederlandse tempo helemaal niet mist en dat je op je plek bent.

In die periode kun je ook praktische zaken onderzoeken. Waar kun je later een huis huren? Wat kosten gewone boodschappen? Zijn er goede verbindingen met een vliegveld? Hoe is de gezondheidszorg in de omgeving geregeld? Is er een internationale school, als dat nodig is? Hoe ver is het ziekenhuis? Hoe ingewikkeld is het om de taal een beetje te gebruiken in het dagelijks leven?

Dat klinkt misschien zakelijk, maar het helpt juist om rust te krijgen. Angst ontstaat vaak uit vaagheid. Hoe minder je weet, hoe groter de stap lijkt. Hoe meer je onderzoekt, hoe kleiner het monster onder het bed wordt.

Vergelijk niet alleen landen, ook levens

Soms hebben mensen al één land in hun hoofd.

Spanje, omdat ze van zon houden. Zweden, omdat ze ruimte zoeken. Frankrijk, omdat ze daar altijd al een zwak voor hadden. Hongarije, omdat het betaalbaar en veilig is en het leven er anders voelt. Italië, omdat het idee alleen al iets oproept van lange tafels, heuvels en een eenvoudiger leven.

Toch is het verstandig om niet alleen naar het land te kijken, maar vooral naar het leven dat je daar daadwerkelijk gaat leiden. Een huis in een Spaans dorp is iets anders dan een appartement aan de rand van Valencia. Een boerderij in Frankrijk is iets anders dan een woning in een levendig stadje met voorzieningen om de hoek. Wonen in Zweden kan fantastisch zijn, maar een huis midden in de natuur vraagt iets anders van je dan een plek in de buurt van een universiteitsstad.

Daarom kan het nuttig zijn om twee of drie gebieden met elkaar te vergelijken. Niet in één haastige rondreis, maar in verschillende perioden. Ga eens naar de streek waar je het meest van droomt. Ga daarna naar een gebied dat praktischer lijkt. En ga misschien ook naar een plek die je nog niet goed kent, maar die op papier goed bij je past.

Het kost tijd, maar dat hoeft geen bezwaar te zijn. De meeste emigratieplannen ontstaan toch niet in drie weken. Mensen denken er vaak jaren over na. Eerst is het een fantasie, daarna een gespreksonderwerp, daarna een mapje op de computer met huizen, artikelen en aantekeningen. Op een gegeven moment wordt het concreter. Dan komen er berekeningen, gesprekken met familie en misschien de eerste serieuze reizen.

Dat is geen getreuzel, dat is rijping van een wens. En dat is gewoon prima.

Tijdelijk wonen is geen mislukte emigratie

De volgende stap kan zijn dat je tijdelijk in het land gaat wonen. Bijvoorbeeld een half jaar of een jaar. Je zegt misschien je werk op, of je stopt tijdelijk met je bedrijf, of je neemt een tussenjaar. Je

huurt een huis in de streek die je op het oog hebt, terwijl je je huis in Nederland nog aanhoudt. Dat kan natuurlijk alleen als het financieel mogelijk is. Maar voor sommige mensen is het een prachtige tussenstap.

Je hoeft dan nog niet definitief te kiezen. Je hoeft nog niet meteen alles te verkopen. Je hoeft nog niet te doen alsof je nooit meer terugkomt. Je gaat gewoon ervaren hoe het is.

In zo'n periode leer je veel. Niet alleen over het land, maar ook over jezelf. Je merkt of je kunt leven met afstand tot familie. Je merkt hoe belangrijk Nederlandse vanzelfsprekendheden voor je zijn. Je ontdekt of je werkelijk verlangt naar rust, of vooral naar vakantie. Je leert hoe je reageert als dingen trager gaan, als de taal tegenvalt, als je een formulier niet begrijpt of als je drie keer terug moet naar hetzelfde loket.

Dat zijn geen redenen om niet te emigreren. Het zijn juist de ervaringen die je nodig hebt om te weten of je het wilt. Een emigratie die alleen op mooie verwachtingen drijft, is kwetsbaar. Een emigratie die ook gewone dagen, tegenvallers en praktische rompslomp heeft overleefd, staat steviger.

Een tweede huis voor een paar jaar

Nog een stap verder zou kunnen zijn dat je een (tweede) huis koopt in je favoriete land. Met name in Zweden kom ik dat vaak tegen. De prijzen van huizen op het platteland zijn daar aantrekkelijk en op die manier kun je meerdere keren per jaar naar je 'eigen huis'. Op die manier zet je weer een flinke stap, met één been al over de grens. Een perfecte manier om te wennen, maar het moet financieel natuurlijk wel mogelijk zijn, ook dat snap ik maar al te goed.

Nadeel van een (tweede) huis is natuurlijk wel dat je jezelf vastpint op een plek, maar als die plek gekozen is na eerdere gedegen periodes van onderzoek, dan zit je denk ik redelijk goed.

Auteur Heiko Leugs volgde exact deze stap, en hij schreef er drie leuke boeken over. Aanraders als je van Zweden houdt.

Het koude water wordt vanzelf lauwer

Wat ik vaak zie, is dat mensen niet per se bang zijn voor het buitenland. Ze zijn bang voor de definitieve stap. Voor het moment waarop alles tegelijk lijkt te moeten gebeuren. Huis verkopen, inschrijven, uitschrijven, verhuizen, afscheid nemen, een nieuw leven beginnen. Dat is veel, soms te veel. Maar als je het proces opdeelt, wen je langzaam aan je andere leventje en dat kan voor sommige mensen heel fijn voelen. Dan kan koudwatervrees veranderen in vertrouwen.

De plek die eerst alleen een vakantieherinnering was, krijgt straten die je kent. De supermarkt heeft ineens een vaste route. De bakker weet wat je meestal koopt. Je weet waar de zon 's ochtends op het terras valt. Je weet welke weg je beter kunt vermijden op marktdag. Je weet hoe het voelt om daar wakker te worden zonder dat er een excursie op het programma staat.

Gun jezelf een aanloop

Emigreren hoeft geen heldendaad te zijn. Je hoeft niet met een dramatisch gebaar alle schepen achter je te verbranden. Soms is het veel beter om jezelf een aanloop te gunnen. Zeker als je al voelt dat je wilt, maar nog niet durft.

Een goede emigratie begint niet altijd met een sprong, laat staan een bommetje, want zo leek het (waargebeurde) voorbeeld waarmee ik dit artikel begon. Soms begint het met voorzichtig wennen, onderzoeken en steeds een stapje verder het water in gaan. En dan op een dag merk je dat je niet meer aan de rand staat te twijfelen. Je staat er middenin. Het water is warm geworden en je denkt: ja, hier zou ik kunnen wonen, laten we het nu maar doen.

Derdecultuurkinderen

Door Karin Wouters, auteur van 'Succesvol emigreren met kinderen'

Het is een van de makkelijkste vragen die er is. Iemand op een feestje, een nieuwe collega, een onbekende in de trein: Waar kom je eigenlijk vandaan? De meeste mensen antwoorden zonder na te denken. Uit Utrecht. Uit Groningen. Uit een dorp bij Eindhoven. Of misschien uit Nederland, als de vraag in het buitenland wordt gesteld.

Maar voor sommige kinderen is het juist een van de moeilijkste vragen die er zijn. Ze zijn geboren in het ene land, opgegroeid in een ander land en hun ouders komen misschien uit weer een ander land. Soms hebben ze een paspoort van een land waar ze nauwelijks hebben gewoond. Soms spreken ze thuis een andere taal dan op school. Soms voelen ze zich verbonden met een land dat voor anderen vooral een vakantiebestemming is.

Welk antwoord is dan goed? Het land waar je geboren bent? Het land van je ouders? Het land waar je nu woont? Of het land waar je je het meest thuis voelt, als dat al zo duidelijk is?

Wie ben je nou eigenlijk?

Kinderen die tussen landen opgroeien, worden vaak derdecultuurkinderen genoemd. In het Engels wordt meestal gesproken over *Third Culture Kids*. Het gaat om kinderen die een belangrijk deel van hun jeugd doorbrengen in een cultuur die anders is dan de cultuur van hun ouders. Daardoor ontstaat er als het ware een derde cultuur. Niet helemaal die van het land van herkomst, niet helemaal die van het land waar ze wonen, maar iets daartussenin.

Een kind dat zo opgroeit, draagt van elke plek een stukje mee. De taal van het ene land, de gewoontes van het andere, de feestdagen van weer ergens anders. Misschien eet het thuis Nederlands brood met hagelslag, viert het op school een nationale feestdag in Hongarije, Spanje of Zweden en praat het met vrienden in het Engels. Voor buitenstaanders kan dat interessant of zelfs mooi klinken, maar voor een kind zelf is het niet altijd makkelijk om er woorden aan te geven.

Nederlands paspoort, geen Nederlandse jeugd

Soms wordt het nog ingewikkelder. Stel je voor: je hebt een Nederlands paspoort en je spreekt gewoon Nederlands. Mensen gaan er dan vanzelf vanuit dat je Nederland ook van binnenuit kent. De liedjes van vroeger. De tv-programma's waar iedereen het over had. De schoolreisjes. Sinterklaas op school. De grapjes die alleen werken als je in dezelfde omgeving bent opgegroeid.

Maar als je nooit echt in Nederland hebt gewoond, ken je die dingen helemaal niet of slechts van korte vakanties. Je weet misschien wel hoe Nederland eruitziet, maar je hebt er geen gewone woensdagmiddag doorgebracht. Je kent het land van familiebezoek, logeren bij opa en oma, een rondje supermarkt en misschien een paar weken zomer. Dat is iets anders dan er opgroeien.

Op papier ben je Nederlander. In het echt kun je je soms net zo goed een bezoeker voelen. Dan zegt iemand verbaasd: dat weet je niet? Maar je bent toch Nederlands?

De mooie kant van tussen werelden leven

Dat leven tussen werelden heeft natuurlijk ook een mooie kant. Derdecultuurkinderen leren vaak al jong dat de wereld groter is dan het land waarin ze toevallig wonen. Ze horen meerdere talen om zich heen, merken dat gewoontes per land verschillen en ontdekken dat normaal niet overal hetzelfde betekent.

Dat kan veel opleveren. Ze schakelen vaak makkelijk tussen mensen en situaties. Ze voelen sneller aan hoe een groep werkt. Ze kijken meestal breder naar de wereld en vinden het minder vreemd dat mensen anders denken, eten, praten of geloven. Veel van deze kinderen worden ook vroeg zelfstandig, omdat ze steeds opnieuw hun weg moeten vinden.

Wie als kind in verschillende landen heeft gewoond, kan later vaak makkelijker omgaan met verandering. Niet omdat verandering altijd prettig is, maar omdat het vertrouwd is geworden. Je weet hoe het voelt om ergens nieuw binnen te komen. Je weet ook dat een onbekende plek na verloop van tijd toch een beetje eigen kan worden.

Afscheid doet ook iets met een kind

Daar staat iets tegenover. Steeds opnieuw beginnen en steeds weer afscheid nemen, doet iets met een kind. Vrienden achterlaten. Een kamer leeghalen. Een school verlaten waar je net je plek had gevonden. In een nieuwe klas binnenkomen waar de grapjes, codes en vriendschappen allang bestaan.

Volwassenen zeggen dan vaak dat kinderen flexibel zijn. Dat is ook zo, tot op zekere hoogte. Kinderen kunnen zich aanpassen, soms sneller dan hun ouders. Maar aanpassen is niet hetzelfde als nergens last van hebben. Ook een kind dat vrolijk lijkt, kan verdriet hebben om wat is achtergelaten.

Soms komt dat verdriet pas later. Bij een verhuizing zelf is er veel te regelen. Een nieuwe school, een nieuw huis, nieuwe routes, nieuwe gezichten. Pas als het gewone leven weer begint, dringt door wat er weg is. De vriend met wie je elke dag naar school fietste. De buurvrouw die altijd zwaaide. De geur van een straat na regen. De kleine dingen die je pas mist als ze er niet meer zijn.

Wat helpt als ouder?

Gelukkig kun je als ouder veel doen, en meestal hoeft dat niet ingewikkeld te zijn. Het begint met erkennen dat alle landen uit het leven van je kind mogen blijven bestaan. Een vorig land hoeft geen afgesloten boek te worden. Verhalen, foto's, woorden, liedjes, eten en gewoontes mogen mee verhuizen. Niet alles hoeft plaats te maken voor het nieuwe land.

Het helpt ook om hardop te zeggen dat je kind niet hoeft te kiezen. Je mag van meer dan één plek zijn. Je mag Nederlands zijn en tegelijk ook iets van Zweden, Spanje, Portugal, Hongarije, Frankrijk of welk land dan ook met je meedragen. Dat hoeft elkaar niet uit te sluiten.

Daarnaast is het belangrijk dat een kind ergens niet hoeft te schakelen. Op school past het zich aan. Op straat ook. Bij vriendjes misschien weer. Daarom is thuis zo belangrijk. Thuis mag een kind even landen. Daar hoeft het niet steeds uit te leggen wie het is, welke taal het spreekt of waar het vandaan komt. Daar mag het gewoon zichzelf zijn, ook als dat zelf soms uit meerdere stukjes bestaat.

Denemarken, de veilige keuze

Door Eric Jan van Dorp

We hebben het in ons Emigratie Magazine al vaker gehad over de vraag welk land het beste bij je past als je Nederland wilt verlaten. Soms doen we dat aan de hand van gevoel, soms op basis van ervaringen en soms zelfs op basis van statistieken. Dan ontstaan er lijstjes, vergelijkingen en discussies over klimaat, huizenprijzen, belastingen, veiligheid, zorg, onderwijs en kwaliteit van leven.

Maar als iemand mij vraagt welk land ik zou overwegen wanneer je een soepele emigratie wilt, zonder al te veel valkuilen, grote cultuurverschillen of ingewikkelde obstakels, dan kom ik opvallend vaak uit bij Denemarken.

Niet zozeer omdat Denemarken het spannendste land van Europa is. Niet omdat je er gegarandeerd een zonovergoten nieuw leven begint. En ook niet omdat het goedkoop is, want dat is het zeker niet altijd. Maar Denemarken is wel overzichtelijk, vei-

lig, goed georganiseerd en voor veel Nederlanders verrassend herkenbaar. In dit artikel leg ik uit waarom ik Denemarken vaak zie als een van de veiligste keuzes voor mensen die Nederland willen verlaten.

Nu ben ik natuurlijk wel enigszins bevooroordeeld, want ik kom al meer dan 45 jaar met regelmaat in Denemarken. Het land voelt daardoor vertrouwd, bijna als eigen. Voor mij is het een plek waar ik graag een paar weken ben om helemaal tot rust te komen, want dat is exact wat Denemarken met je kan doen.

Een land dat dicht bij Nederland staat

Er is volgens mij geen land in Europa dat cultureel en maatschappelijk zo dicht bij Nederland staat als Denemarken. Althans, bij Nederland boven de grote rivieren. Ik kan mij voorstellen dat Brabanders en zeker Limburgers soms eerder naar België kijken, omdat de taal, het eten en de manier van

leven daar gevoelsmatig dichterbij liggen. Maar voor veel Nederlanders uit het midden, westen en noorden van Nederland voelt Denemarken sneller vertrouwd dan je misschien zou verwachten.

Dat zit niet alleen in de afstand, maar vooral in de mentaliteit. Denen zijn over het algemeen nuchter, rustig, hardwerkend en tamelijk direct. Ze hebben weinig op met grote praatjes zonder inhoud en vinden het vaak prettiger als iemand gewoon doet wat hij zegt. Die Hollandse ‘doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg’-houding vind je in Denemarken in ruime mate terug.

Dit maakt de overstap voor Nederlanders minder groot dan bij een verhuizing naar Zuid-Europa, waar de sociale codes, het tempo, de bureaucratie en de omgangsvormen vaak veel verder afstaan van wat wij gewend zijn. Denemarken is geen kopie van Nederland, maar het is ook geen land waarin je het gevoel hebt dat je elke dag opnieuw het wiel moet uitvinden.

Rust, ruimte en orde

Denemarken is iets groter dan Nederland, maar heeft veel minder inwoners. Het land telt ongeveer 6 miljoen mensen en voelt daardoor, zeker buiten Kopenhagen, Aarhus, Odense en Aalborg, veel ruimer en rustiger aan. Wie in Nederland gewend is geraakt aan volle wegen, drukke woonwijken, krappe natuurgebieden en stranden waar je op mooie dagen bijna over de handdoeken heen loopt, merkt in Denemarken al snel het verschil.

De bevolkingsdichtheid is een stuk lager en dat voel je. In veel delen van Jutland, op Funen en op de kleinere eilanden heb je nog echt het idee dat er ruimte is. Ruimte om te wonen, ruimte om te wandelen, ruimte om adem te halen. Dat klinkt misschien wat lyrisch, maar voor veel Nederlanders is dat precies wat ze missen.

Daarbij komt dat Denemarken een land is waar veel goed geregeld is. De wegen zijn goed, de openbare voorzieningen functioneren meestal pri-

ma, de overheid werkt digitaal en de samenleving is gebouwd op een hoog niveau van vertrouwen. Dat vertrouwen merk je in kleine dingen. Mensen gaan er vaker van uit dat je eerlijk bent, dat afspraken worden nagekomen en dat systemen doen wat ze moeten doen. Voor Nederlanders is dat prettig, omdat wij ook uit een land komen waar ordening, afspraken en voorspelbaarheid belangrijk zijn.

Een goed georganiseerd land, maar niet gratis

Denemarken is welvarend en heeft een sterke verzorgingsstaat. Onderwijs en zorg staan op een hoog niveau en veel voorzieningen worden via belastingen gefinancierd. Dat betekent dat je als inwoner veel terugziet voor het geld dat je betaalt, maar dat geld moet natuurlijk wel ergens vandaan komen.

De inkomstenbelasting is hoog en de btw bedraagt in Denemarken doorgaans 25 procent. Dat merk je in de winkels, in restaurants, bij diensten en in het dagelijkse leven. Denemarken is dus geen land waar je naartoe verhuist omdat je denkt dat je maandelijkse boodschappen ineens de helft goedkoper worden. Wie vooral op zoek is naar lage kosten van levensonderhoud, komt eerder uit in landen als Hongarije, Roemenië of delen van Portugal en Spanje.

Toch moet je Denemarken niet alleen beoordelen op de prijs van een kop koffie of een mandje boodschappen. De rekensom is breder. Je krijgt te maken met goede publieke voorzieningen, een veilige samenleving, een stabiele arbeidsmarkt, weinig tot geen corruptie en een overheid die meestal behoorlijk efficiënt werkt. Dat maakt het land duur, maar niet per se onaantrekkelijk.

Huizen die Nederlanders doen opkijken

Wie alleen naar Kopenhagen kijkt, krijgt een verkeerd beeld van de Deense woningmarkt. De hoofdstad is duur en populair, net als sommige aantrekkelijke gebieden aan de kust. Maar zodra je verder kijkt, verandert het beeld behoorlijk. Op

het Deense platteland, vooral in delen van Jutland en op sommige eilanden, vind je woningen voor prijzen waar Nederlanders vaak verbaasd van opkijken.

Ik schreef al eerder over huizen onder een ton op het Deense platteland. Die zijn er zeker nog. Verwacht dan niet altijd een instapklare villa met uitzicht over zee, maar wel huizen met grond, ruimte en mogelijkheden. Wie iets meer te besteden heeft, krijgt in sommige regio's verrassend veel huis voor zijn geld.

Daar moet ik wel meteen een kanttekening bij plaatsen, want Denemarken is voorzichtig met de verkoop van vastgoed aan buitenlanders. Als je als EU-burger daadwerkelijk in Denemarken gaat wonen, werken of je daar duurzaam vestigt, zijn er vaak mogelijkheden om een woning voor permanent gebruik te kopen. Maar het is niet hetzelfde als in sommige andere landen, waar je als buitenlander zonder veel vragen een vakantiehuis koopt. Zeker bij tweede woningen en vakantiehuizen gelden strengere regels. Dat is iets wat je vooraf goed moet uitzoeken, want juist daar kan een ogenschijnlijk eenvoudige aankoop ineens minder eenvoudig worden.

Mijn vaste advies blijft daarom ook hier overeind: ga niet alleen af op een mooie foto van een huis met rode dakpannen, een appelboom en een schuur die groot genoeg is voor al je plannen. Ga kijken, huur eerst, leer de regio kennen en controleer goed wat juridisch kan voordat je verliefd wordt op een woning.

De zee is nooit ver weg

Een van de grote charmes van Denemarken is het landschap. Het is nergens spectaculair op de manier waarop Noorwegen spectaculair is. Je vindt er geen fjorden, geen hoge bergen en geen dramatische rotswanden. Denemarken is eerder zacht en glooiend. Het landschap heeft iets vriendelijks. Velden, kleine dorpen, boerderijen, bossen, duinen en kustlijnen wisselen elkaar af.

En die kust is nooit ver weg. Waar je ook woont, binnen afzienbare tijd kun je bij zee zijn. Voor Nederlanders is dat aantrekkelijk, zeker omdat Deense stranden vaak veel rustiger zijn dan de bekende stranden in Nederland. In de file staan richting Zandvoort of Scheveningen om vervolgens hutje-mutje op het strand te liggen, is er voor veel Denemarken-emigranten niet meer bij.

De kust, de wind, de fiets, de stilte en het water maken het land prettig voor mensen die buiten willen leven zonder meteen in de wildernis terecht te komen. Denemarken voelt landelijk, maar zelden afgelegen. En wanneer het nodig is, rijd je binnen een dag terug naar Nederland. Ook dat geeft veel mensen rust. Je bent weg, maar niet onbereikbaar ver weg.

Praktisch gezien heel overzichtelijk

Een ander voordeel is dat Denemarken voor Nederlanders praktisch goed te begrijpen is. Het land is lid van de EU en van Schengen, waardoor de eerste stap eenvoudiger is dan bij emigratie naar een land buiten Europa. Je moet je natuurlijk wel netjes registreren wanneer je langer blijft. Daarbij krijg je te maken met het Deense CPR-nummer, dat je nodig hebt voor vrijwel alles wat met overheid, zorg, belasting en administratie te maken heeft. Daarna kom je al snel bij MitID uit, de digitale sleutel waarmee je toegang krijgt tot allerlei Deense diensten.

Dat klinkt misschien technisch, maar het systeem is in de basis logisch. De Denen hebben hun administratie behoorlijk strak georganiseerd. Voor sommige Nederlanders is dat even wennen, omdat je niet zomaar ergens tussendoor glipt. Maar voor wie alles netjes regelt, is het juist een voordeel. Je weet waar je aan toe bent.

Ook goed om te weten: Denemarken gebruikt niet de euro, maar de Deense kroon. Dat lijkt op het eerste gezicht een nadeel, maar de kroon is al jarenlang nauw gekoppeld aan de euro. In de praktijk is het valutarisico daardoor veel kleiner dan

in landen met een veel beweeglijkere munt. Toch blijft het iets om mee te nemen in je financiële planning, zeker als je inkomen uit Nederland komt en je uitgaven in Denemarken doet.

Werk en inkomen

Voor mensen die nog willen werken, is Denemarken interessant. De arbeidsmarkt staat bekend om het zogenoemde Deense model, waarbij werkgevers relatief flexibel zijn, maar werknemers tegelijk een sterk sociaal vangnet hebben. In Nederland zouden we daar onmiddellijk een commissie, een rondetafelgesprek en drie adviesrapporten voor nodig hebben, maar in Denemarken werkt het al jaren behoorlijk goed.

Dat betekent niet dat je er zonder voorbereiding zomaar tussenkomt. Deense werkgevers waarderen vakmanschap, betrouwbaarheid en zelfstandigheid. Engels is in veel sectoren goed bruikbaar, zeker in internationale bedrijven en in de grotere steden, maar wie echt wil landen in Denemarken

doet er verstandig aan Deens te leren. Niet alleen voor het werk, maar ook voor het sociale leven.

De taal is een verhaal apart. De grammatica is voor Nederlanders niet onmogelijk en er zijn herkenningpunten genoeg. Maar de uitspraak is een ander verhaal. Waar Zweden en Noorwegen hun woorden vaak nog redelijk duidelijk uitspreken, lijken Denen soms halve woorden in te slikken voordat ze de zin hebben afgemaakt. Dat is niet erg, maar je moet er wel gevoel voor krijgen. Op papier denk je soms: dit valt mee. Aan de kassa denk je vervolgens: wat zei ze nou?

Denen zijn vriendelijk, maar niet altijd toegankelijk

Denen zijn over het algemeen hartelijke mensen, maar ze kunnen in het begin wat gesloten of stug overkomen. Dat is belangrijk om te weten, want anders kun je het verkeerd interpreteren. De typische Hollandse gewoonte om snel een praatje te maken met onbekenden, om bij de burens binnen

te vallen of om ergens spontaan bij aan te schuiven, is in Denemarken minder vanzelfsprekend. Vriendschappen ontstaan vaak langzamer. Veel Denen hebben hun sociale kring al vanaf school, studie, sportclub of familie. Daar kom je als nieuwkomer niet altijd zomaar tussen. Dat betekent niet dat Denen onvriendelijk zijn, maar wel dat je geduld moet hebben. Meedoen aan verenigingen, sport, vrijwilligerswerk, de school van de kinderen of lokale activiteiten helpt enorm.

Wie verwacht dat het sociale leven vanzelf ontstaat, kan teleurgesteld raken. Wie investeert, belangstelling toont en de taal serieus neemt, ontdekt meestal dat achter die eerste gereserveerdheid veel warmte schuilgaat.

De winter is niet voor iedereen

Zijn er dan geen nadelen aan Denemarken? Natuurlijk wel. Het perfecte land bestaat niet, en wie dat land toch zoekt, kan beter nog even thuisblijven. Denen maken zelf weleens de grap dat er vier nadelen zijn aan wonen in Denemarken: november, december, januari en februari. Dat zegt genoeg. De winters zijn donker, nat, koud en lang. Niet per se extreem koud, maar wel grijs en somber. De dagen zijn kort en de wind kan gemeen zijn.

Denen proberen die maanden te overleven met hygge: kaarsen, warmte, eenvoud, goed eten, vrienden, familie en het binnen gezellig maken. Dat is geen toeristische truc, maar een manier om met het klimaat om te gaan. Toch moet je eerlijk naar jezelf zijn. Als je gevoelig bent voor donkere winters, moet je Denemarken niet alleen in juni bezoeken. Ga ook eens in januari kijken. Een land dat in de zomer vriendelijk en licht aanvoelt, kan in de winter een heel ander gezicht hebben.

Daar staat tegenover dat de zomers meestal mild zijn. Voor wie genoeg heeft van hittegolven, oververhitte steden en wekenlang slapen met een ventilator naast het bed, kan Denemarken juist aantrekkelijker worden. Niet voor niets is de term

coolcation de laatste jaren in opkomst. Steeds meer mensen kijken naar Noord-Europa omdat ze in de zomer niet langer willen wegsmelten in Midden- of Zuid-Europa.

Waarom Denemarken een veilige keuze is

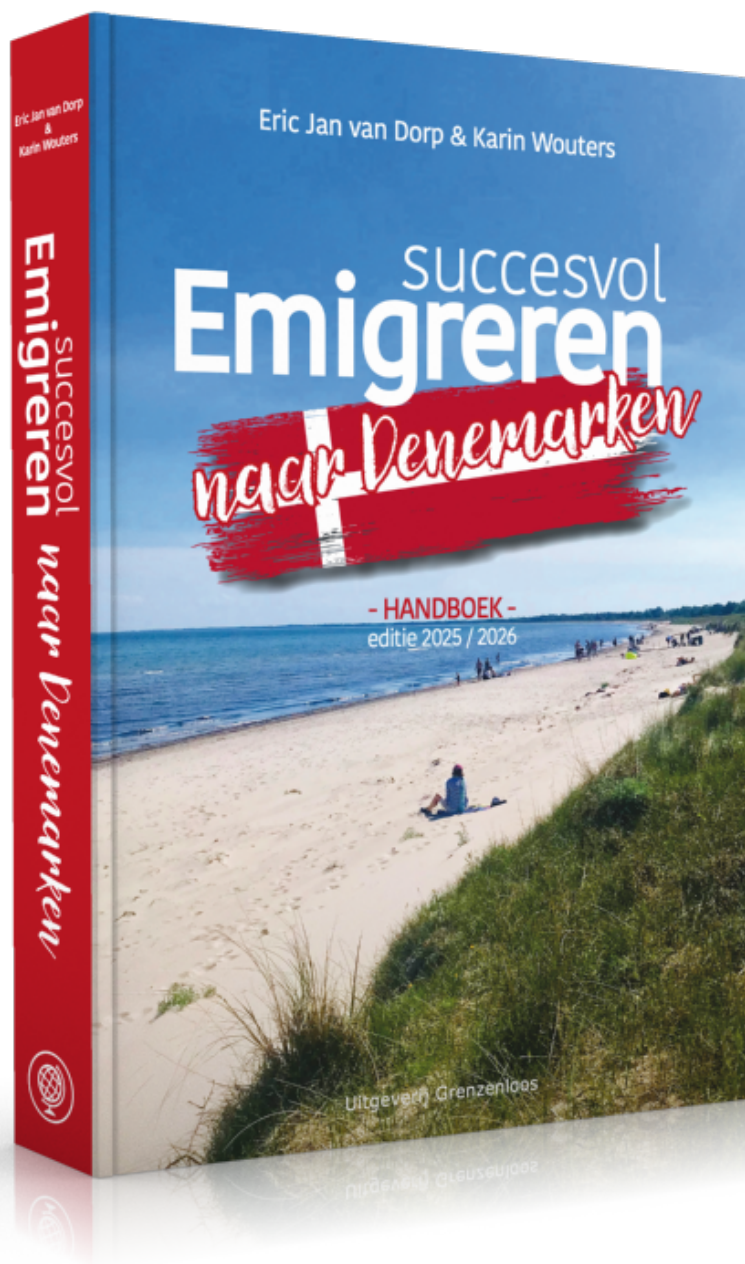
Denemarken is voor veel Nederlanders geen droomland in de klassieke zin van het woord. Het is niet het land van sinaasappelbomen, lange mediterrane avonden en een glas wijn onder de pergola. Daarvoor moet je naar Spanje, Portugal, Italië of Griekenland kijken.

Maar Denemarken is wel een land waar de stap voor veel Nederlanders kleiner is. De cultuur is herkenbaar, de overheid functioneert, de voorzieningen zijn goed, de samenleving is veilig en de afstand tot Nederland blijft overzichtelijk. Je hoeft jezelf niet opnieuw uit te vinden om er te kunnen wonen. Je moet je aanpassen, natuurlijk. Je moet de taal leren, wennen aan de prijzen, de winter serieus nemen en begrijpen dat sociale contacten tijd kosten. Maar de kans dat je volledig verdwaalt in het systeem is kleiner dan in veel andere emigratielanden.

Juist daarom noem ik Denemarken vaak de veilige keuze. Niet de goedkoopste keuze. Niet de zonnigste keuze. Niet de keuze voor mensen die vooral avontuur zoeken. Maar wel een land voor mensen die rust, ruimte, betrouwbaarheid, goede voorzieningen en een nuchtere samenleving belangrijk vinden.

En eerlijk is eerlijk: dat klinkt voor veel Nederlanders helemaal niet verkeerd.

Is je interesse gewekt? In mijn boek *Succesvol emigreren naar Denemarken* vind je alles wat je moet weten wanneer je Denemarken serieus overweegt als nieuwe bestemming. Van wonen en werken tot zorg, onderwijs, belastingen, huizen kopen en de praktische stappen die je moet zetten voordat je de verhuishagen richting het noorden stuurt.

Succesvol emigreren naar Denemarken

322 pagina's

Prijs: €25,-

Bestel op [Grenzenloos.nl](https://www.grenzenloos.nl). Bol.com of
elke andere (online) boekwinkel.

Belastingen als pushfactor om te emigreren

Door Eric Jan van Dorp

Er zijn van die onderwerpen waarbij je bijna voelt hoe mensen afhaken zodra je eraan begint. Belastingen is zo'n onderwerp. Zeker wanneer het gaat over box 3, forfaitair rendement, vermogensaanwasbelasting en tegenbewijsregelingen. Voor je het weet, zit je in een woud van fiscale termen waar alleen specialisten nog met plezier doorheen lopen.

Toch is het een onderwerp waar je als toekomstige emigrant niet zomaar omheen kunt. Want achter al die ingewikkelde woorden gaat een veel eenvoudiger vraag schuil: wat doet Nederland eigenlijk met mensen die werken, sparen, ondernemen, beleggen of op een andere manier proberen iets op te bouwen?

Die vraag wordt steeds belangrijker. De Nederlandse overheid is bezig het belastingstelsel op meerdere punten te veranderen. Officieel ge-

beurt dat om het systeem eerlijker, moderner en beter uitvoerbaar te maken. Dat klinkt redelijk. Toch vraag ik me af of de overheid voldoende beseft wat al die maatregelen samen doen met het gevoel van burgers. Want wie al langer nadenkt over emigreren, krijgt er op deze manier zomaar een extra reden bij.

Het gaat niet alleen om box 3

De meeste aandacht gaat op dit moment uit naar box 3. Dat is de belasting op vermogen, zoals spaargeld, beleggingen en soms ook een tweede woning. Jarenlang werd in Nederland belasting geheven over een rendement dat veel mensen helemaal niet werkelijk hadden behaald. Vooral spaarders voelden zich daardoor benadeeld. De rechter heeft daar inmiddels paal en perk aan gesteld en de overheid werkt aan een nieuw systeem.

In dat nieuwe systeem wil de overheid meer aansluiten bij het werkelijke rendement. Op pa-

pier klinkt dat eerlijker. Als je echt winst maakt, betaal je daar belasting over. Daar valt iets voor te zeggen.

Maar de uitwerking roept veel vragen op. Bij belastingen kan straks ook winst worden belast die je nog helemaal niet hebt ontvangen. Als je aandelen op papier meer waard zijn geworden, kan dat al meetellen. Je hebt dan dus nog niets verkocht, er staat niet ineens meer geld op je bankrekening, maar de Belastingdienst kijkt wel mee.

Dat voelt voor veel mensen ongemakkelijk. Zeker voor mensen die hun vermogen niet zien als luxe, maar als zekerheid voor later. Een aanvulling op hun pensioen. Een buffer voor zorgkosten. Een vangnet voor hun kinderen. Of gewoon het resultaat van jarenlang zuinig leven.

Sparen voelt steeds minder verstandig

Nederlanders zijn jarenlang opgevoed met het idee dat sparen verstandig is. Geef niet alles uit. Bouw iets op. Zorg dat je later niet volledig afhankelijk bent van anderen. Dat was jarenlang de boodschap.

Maar steeds vaker lijkt het alsof juist die voorzichtigheid wordt afgestraft. Wie geen buffer heeft, is kwetsbaar. Wie wel een buffer heeft, wordt zwaarder belast of krijgt te maken met nieuwe regels. Dat schuurt.

Natuurlijk moet een land belasting heffen. Wegen, scholen, zorg, veiligheid en sociale voorzieningen moeten betaald worden. Daar gaat het mij niet om. Het probleem zit in het groeiende gevoel dat de overheid telkens opnieuw kijkt waar nog iets te halen valt. Vooral bij mensen die zelf verantwoordelijkheid hebben genomen.

Dat is geen gezonde basis voor vertrouwen.

De optelsom begint zwaar te wegen

Box 3 staat ook niet op zichzelf. Zelfstandigen zien hun fiscale voordelen verder afnemen. Mensen met een grotendeels afgelost huis merken dat bestaande voordelen stap voor stap worden afgebouwd. Autorijden wordt duurder. Werkgevers

krijgen meer lasten wanneer zij werknemers een fossiele auto laten gebruiken. Ook op andere plekken wordt het leven duurder door hogere tarieven of minder gunstige regelingen.

Je kunt elke maatregel apart uitleggen. Voor elke belastingverhoging bestaat wel een beleidsnota, een politieke redenering of een begrotingsgat dat gevuld moet worden. Maar burgers leven niet in afzonderlijke beleidsdossiers. Zij ervaren de optelsom. En die optelsom wordt voor veel mensen steeds zwaarder.

Daar zit precies de link met emigratie. Mensen vertrekken zelden door één belastingregel. Ze vertrekken omdat ze het gevoel krijgen dat hun leven in Nederland te duur, te ingewikkeld, te vol en te onvoorspelbaar wordt. Belastingen zijn dan niet de enige reden, maar ze kunnen wel een duidelijke pushfactor worden.

Emigreren moet geen vlucht zijn

Ik blijf erbij dat je vooral moet emigreren omdat je ergens naartoe wilt. Omdat je droomt van een ander leven. Van meer ruimte, een ander klimaat, meer rust, een andere cultuur of een betere balans tussen werken en leven. Dat is een heel andere basis dan vertrekken uit boosheid of frustratie.

Wie alleen emigreert om belasting te ontwijken, begint meestal verkeerd. Elk land heeft zijn eigen regels, zijn eigen bureaucratie en zijn eigen fiscale verrassingen. Bovendien blijf je in sommige gevallen ook na vertrek nog met Nederland verbonden. Denk aan Nederlands vastgoed, pensioen, lijfrente of een onderneming. Emigreren is geen magische deur waardoor alle fiscale verplichtingen verdwijnen.

Daarom vind ik het altijd onverstandig om een emigratieplan uitsluitend op belastingen te bouwen. Een nieuw land moet bij je passen. Je moet er kunnen wonen, leven, werken, ouder worden en je thuis kunnen voelen. Dat is veel belangrijker dan een paar procent belastingvoordeel.

Maar de Nederlandse overheid maakt het ons wel lastig om dit uitgangspunt vol te houden.

Want als de regels telkens veranderen, als sparen minder vanzelfsprekend loont, als vermogen steeds meer wordt gezien als iets dat jaarlijks opnieuw belast kan worden en als ondernemers steeds minder ruimte ervaren, dan wordt het begrijpelijk dat mensen gaan nadenken over alternatieven.

Voor twijfelaars kan dit het zetje zijn

Ik denk niet dat Nederland leegloopt door box 3. Zo simpel ligt het niet. De meeste mensen hebben werk, familie, vrienden, kinderen op school, ouders in de buurt en een leven dat niet zomaar kan worden verplaatst.

Maar er is wel een groep voor wie dit alles kan meespelen. Mensen die al langer dromen van Spanje, Portugal, Hongarije, Frankrijk, Italië, Zweden of Denemarken. Mensen die hun huis kunnen verkopen. Mensen die met pensioen zijn of bijna met pensioen gaan. Mensen die online werken. Mensen die al een tweede huis hebben in het buitenland. Mensen die genoeg hebben van de voortdurende onzekerheid.

Voor hen kan de fiscale koers van Nederland net het zetje zijn dat ze nodig hadden.

Niet als enige reden om te vertrekken. Wel als bevestiging van iets wat ze misschien al langer voelden: dat hun toekomst niet per se in Nederland hoeft te liggen.

De overheid onderschat het gevoel

Wat mij opvalt, is dat de overheid vaak rekent in opbrengsten, schijven en percentages, terwijl burgers denken in zekerheid, vertrouwen en levenskwaliteit. Dat zijn verschillende werelden.

Voor een beleidsmaker is box 3 misschien een technisch probleem dat gerepareerd moet worden. Voor een burger kan het voelen als een signaal: wat ik heb opgebouwd, is nooit echt veilig voor nieuwe regels.

Dat gevoel moet je niet onderschatten. Zeker niet bij mensen die al met één been in het buitenland staan.

Emigreren begint vaak met een droom, maar krijgt vorm door omstandigheden. Soms is dat een huis dat te duur is geworden, soms is het de drukte, soms is het klimaat, soms is het de politieke sfeer of de mentaliteit op straat. En soms is het de Belastingdienst die onbedoeld het laatste duwtje geeft.

Eerst dromen, dan rekenen

Mijn advies blijft daarom hetzelfde. Begin bij je droom. Waar wil je wonen? Hoe wil je leven? Wat zoek je dat je in Nederland niet meer vindt? Pas daarna moet je gaan rekenen.

Wie het omdraait en alleen naar belasting kijkt, loopt het risico in een land terecht te komen dat financieel aantrekkelijk lijkt, maar emotioneel niet past. Dat is geen goede emigratie. Dat is een dure vergissing met een buitenlandse postcode.

Tegelijkertijd hoef je je ogen niet te sluiten voor wat er in Nederland gebeurt. Als de fiscale druk stijgt, de regels ingewikkelder worden en de overheid steeds nadrukkelijker naar vermogen kijkt, dan mag je dat meenemen in je afweging.

Emigreren moet geen vlucht zijn, maar de Nederlandse overheid maakt blijven voor sommige mensen steeds minder vanzelfsprekend.

Nieuwe editie van Succesvol Emigreren

De nieuwe editie is flink uitgebreid en telt inmiddels maar liefst 300 pagina's. Daarmee is het boek nog completer geworden, en weer volledig actueel. Het gaat niet alleen over de praktische kant van emigreren, zoals uitschrijven, belastingen, verzekeringen, wonen, werken en gezondheidszorg, maar ook over de vraag waarom je eigenlijk wilt vertrekken. Want een goede voorbereiding begint niet bij een verhuisdoos, maar bij eerlijk nadenken over je motieven, je verwachtingen en de gevolgen voor jezelf en de mensen om je heen.

In het boek worden bovendien 17 populaire emigratiebestemmingen besproken en staat het vol met praktische aanwijzingen die je helpen om je plannen stap voor stap verder uit te werken.

In de afgelopen jaren zijn er duizenden exemplaren van Succesvol emigreren verkocht. De goede recensies van de afgelopen jaren geven aan dat het boek precies doet waarvoor het is geschreven: orde scheppen in een grote stap.

Het belang van kwaliteit van je verhuizing bij emigratie

Bij jouw emigratie is de verhuizing waarschijnlijk het belangrijkste moment voor je bezittingen. Kwaliteit bij een overzeese verhuizing is dan essentieel. Alle verhuizingen met Windmill Forwarding worden uitgevoerd volgens de FIDI FAIM-standaard. Dat betekent dat er duidelijke afspraken gemaakt worden over hoe de verhuizing wordt uitgevoerd, zowel in het land van herkomst als in het land van bestemming. Alles wordt goed vastgelegd en het papierwerk is compleet, waardoor er geen onduidelijkheden bestaan over de werkwijze.

Waaruit bestaat de verhuisprijs?

Waarom is kwaliteit belangrijk bij een overzeese verhuizing?

Zelfs bij een verhuizing binnen dezelfde stad kan er iets misgaan. Bij een verhuizing naar het buitenland is het vaak nog ingewikkelder. Er zijn meer mensen en partijen betrokken, en er zijn meer stappen nodig.

Met kwaliteit zorgt je ervoor dat alles volgens plan loopt. Wanneer er iets anders loopt dan gepland, krijg je van Windmill Forwarding ondersteuning om de obstakels te overwinnen.

Met een overzeese verhuizing kun je te maken krijgen met lokale en internationale wetgeving en douaneformaliteiten. Windmill Forwarding helpt jou hierbij wanneer het zover komt.

Als je verhuist met een verhuisbedrijf dat niet aan de vereiste kwaliteitsnormen voldoet, kan het zijn dat je er alleen voor staat wanneer er iets onverwachts gebeurt. Dit kan gebeuren in het land van herkomst, tijdens het transport over zee of bij aankomst op de bestemming, professioneel en zorgeloos realiseren.

Kwaliteit en groepage

Alle verhuizingen door Windmill Forwarding, inclusief groepageverhuizingen waarbij er kleine volumes worden verscheept, voeren ze uit volgens de FIDI FAIM-standaard.

Neem vandaag nog contact op met Windmill Forwarding voor een vrijblijvende offerte:

info@windmillforwarding.com

De voordelen van verhuizen met Windmill Forwarding:

Kwaliteit – jouw bezittingen worden behandeld conform de hoogste standaard.

Je ontvangt een offerte op maat.

Groepage – je betaalt alleen voor wat je verscheept en nooit voor een volledige container.

Flexibele pakketten – je kunt zelf inpakken of alles door Windmill Forwarding laten doen.

Waar betaal je belasting over je AOW?

Door Eric Jan van Dorp

Als je emigreert, houdt je Nederlandse inkomen meestal niet ineens op. Je AOW komt nog steeds uit Nederland en ook je pensioen wordt vaak gewoon uitgekeerd door een Nederlands pensioenfonds of een Nederlandse verzekeraar. De vraag is dan: wie mag daar belasting over heffen? Nederland, omdat het geld uit Nederland komt, of je nieuwe woonland, omdat je daar inmiddels woont?

Dat is een vraag die ik vaak tegenkom bij mensen die plannen maken om naar het buitenland te vertrekken. En eerlijk is eerlijk: het antwoord is minder eenvoudig dan veel mensen hopen. Het verschilt per land en het hangt ook nog eens af van het soort inkomen dat je ontvangt. Een AOW-uitkering wordt in belastingverdragen niet altijd hetzelfde behandeld als een aanvullend pensioen. En een pensioen dat je hebt opgebouwd bij de overheid valt vaak weer onder een aparte regel.

Wie met pensioen naar het buitenland vertrekt, moet dus niet alleen kijken naar het land waar de zon schijnt, de huizen betaalbaar zijn of het leven prettiger voelt. Je moet ook weten wat er fiscaal met je inkomen gebeurt, want dat kan per jaar duizenden euro's schelen.

Eerst even de basis

Voor de belasting is pensioen niet zomaar pensioen. Je hebt allereerst de AOW, het staatspensioen dat je opbouwt doordat je in Nederland hebt gewoond of gewerkt. Juridisch wordt de AOW in belastingverdragen vaak gezien als een socialezekerheidsuitkering en dat maakt uit voor de vraag welk land mag heffen.

Daarnaast is er het aanvullende pensioen dat je via een gewone baan hebt opgebouwd bij een pensioenfonds of verzekeraar. Fiscalisten noemen dit

meestal particulier pensioen. Ook lijfrentes vallen vaak in deze categorie, al moet je daarbij altijd goed kijken naar de precieze voorwaarden en naar het belastingverdrag met je nieuwe woonland.

Dan is er nog het overheidspensioen. Dat is pensioen dat je hebt opgebouwd als ambtenaar of in een andere overheidsfunctie. In Nederland loopt dat vaak via het ABP, al geef ik daar meteen een waarschuwing bij. Niet ieder ABP-pensioen is automatisch een overheidspensioen. Het ABP voert ook pensioenen uit voor mensen die hebben gewerkt bij geprivatiseerde of privaatrechtelijke organisaties. Eén ABP-pensioen kan daardoor fiscaal worden gesplitst. Het deel dat echt uit een overheidsfunctie komt, blijft meestal in Nederland belast. Het deel dat voortkomt uit een gewone privaatrechtelijke baan kan onder de regels voor particulier pensioen vallen.

Nederland heeft met de meeste populaire emigriatielanden een belastingverdrag gesloten. In zo'n verdrag staat welk land belasting mag heffen over welk soort inkomen. Uiteindelijk is het niet de bedoeling dat je dubbel belasting betaalt over hetzelfde inkomen, maar de vraag waar je betaalt, kan wel veel uitmaken.

De grote lijn: Nederland wil steeds vaker zelf heffen

Bij oudere belastingverdragen is de hoofdregel vaak dat het woonland belasting heft over AOW en aanvullend pensioen. Dat zie je bijvoorbeeld nog bij landen als Spanje, Frankrijk, Griekenland en Italië. Wie daar fiscaal inwoner wordt, betaalt in veel gevallen dus belasting in het nieuwe woonland en niet meer in Nederland, tenminste als het gaat om AOW en gewoon aanvullend pensioen.

Bij nieuwe of vernieuwde verdragen zie je juist een andere beweging. Nederland probeert steeds vaker het heffingsrecht naar zich toe te trekken. De gedachte daarachter is dat de pensioenopbouw in Nederland jarenlang fiscaal is gefaciliteerd. Je betaalde tijdens je werkzame leven meestal geen

belasting over het geld dat in je pensioen werd gestopt. Nederland vindt het daarom niet onlogisch dat het later ook belasting mag heffen over de uitkering.

In verdragen met onder meer Duitsland, Noorwegen en België zie je die ontwikkeling al terug, soms met een drempelbedrag. Ook met landen als Spanje en Zweden wordt of werd gesproken over nieuwe verdragen. Ik zou daarom nooit adviseren om een emigratieplan volledig te bouwen op een gunstige fiscale regeling. Een belastingvoordeel kan mooi meegenomen zijn, maar het is zelden iets waarop je de rest van je leven blind kunt vertrouwen.

België

België lijkt op het eerste gezicht eenvoudig, maar is dat in de praktijk juist niet. De hoofdregel is dat België als woonland belasting heft over je AOW en je aanvullende pensioen. Toch is er een belangrijke uitzondering. Komt het totaal van je Nederlandse pensioenen en lijfrentes boven € 25.000 per jaar uit en belast België die inkomsten niet tegen het normale progressieve tarief, dan mag Nederland alsnog heffen.

Over die drempel en de toepassing daarvan is jarenlang geprocedeerd. In 2023 hebben Nederland en België een nieuw belastingverdrag ondertekend, waarin deze systematiek grotendeels wordt voortgezet. België is daardoor fiscaal gezien een van de ingewikkeldere emigriatielanden. Juist omdat het zo dichtbij voelt, wordt dat nog weleens onderschat. Wie met Nederlands pensioen naar België verhuist, doet er verstandig aan persoonlijk advies in te winnen voordat de verhuismagen voor de deur staat.

Bulgarije

Het belastingverdrag geeft Nederland een ruim heffingsrecht over uit Nederland afkomstige pensioenen. Je AOW, je Nederlandse bedrijfspensioen en ook een eventueel ABP-overheidspensioen mogen in Nederland worden belast. Er geldt geen drempelbedrag. Anders dan in sommige andere verdragen wordt voor pensioenen dus niet praktisch onderscheiden tussen particulier pensioen en

overheidspensioen. De achtergrond is dat Bulgarije pensioenen zelf niet of nauwelijks belast. Zonder deze verdragsregel zou Nederlands pensioeninkomen bij emigratie naar Bulgarije gemakkelijk buiten de belastingheffing kunnen blijven.

Wie dus naar Bulgarije kijkt vanwege het lage belastingtarief, vaak genoemd als een vlaktaks van 10%, moet dus weten dat dit tarief niet geldt voor Nederlands pensioen waarover Nederland op grond van het verdrag mag heffen.

Duitsland

Duitsland werkt met een duidelijke drempel. Blijft het totaal van je Nederlandse AOW, pensioenen en lijfrentes onder € 15.000 per jaar, dan heft Duitsland belasting. Kom je boven dat bedrag uit, dan mag Nederland belasting heffen over het geheel.

In de praktijk zit je met AOW en een gemiddeld aanvullend pensioen al vrij snel boven die grens. Voor veel Nederlandse gepensioneerden in Duitsland betekent dit dus dat Nederland gewoon belasting blijft heffen. Duitsland kan nog steeds belangrijk zijn voor andere fiscale zaken, maar voor de belasting over je Nederlandse pensioeninkomen is de Nederlandse positie in veel gevallen leidend.

Frankrijk

Frankrijk valt nog onder een ouder verdrag. Dat is voor veel gepensioneerde emigranten gunstig, want de hoofdregel is dat Frankrijk belasting heft over zowel je AOW als je aanvullende pensioen. Nederland houdt dan, na een vrijstellingsverklaring, geen loonheffing meer in.

Dat betekent niet automatisch dat Frankrijk altijd goedkoop is. Je moet kijken naar het Franse belastingstelsel, je gezinssituatie, eventuele andere inkomsten en de manier waarop Frankrijk met aftrekposten en schijven werkt. Toch is de basisregel helder: bij AOW en particulier pensioen ligt het heffingsrecht in beginsel bij Frankrijk. Houd er wel rekening mee dat ook met Frankrijk op enig mo-

ment een nieuw verdrag kan worden besproken. Wat vandaag gunstig is, hoeft dus niet voor altijd ongewijzigd te blijven.

Griekenland

Ook in Griekenland geldt dat het woonland belasting heft over je AOW en je aanvullende pensioen. Dat maakt Griekenland voor sommige gepensioneerden interessant, zeker omdat het land een speciale regeling kent voor nieuwe buitenlandse gepensioneerden. Onder voorwaarden kun je vijftien jaar lang een vlaktaks van 7% betalen over buitenlands pensioeninkomen.

Dat klinkt aantrekkelijk, en voor sommige mensen is het dat ook. Maar er zit een duidelijke beperking aan. Heb je vooral een overheidspensioen, bijvoorbeeld een ABP-pensioen dat is opgebouwd in een echte overheidsfunctie, dan heb je weinig aan die Griekse regeling. Dat pensioen blijft namelijk in Nederland belast. De 7%-regeling is dus vooral interessant voor mensen met AOW en aanvullend particulier pensioen, niet voor iedereen die ooit een ABP-brief op de mat heeft gekregen.

Hongarije

Hongarije heeft onder het huidige, oudere belastingverdrag een gemengde regeling. De AOW wordt in Nederland belast, maar het aanvullende pensioen uit een gewone baan wordt in Hongarije belast. Dat is bijzonder, omdat Hongarije pensioenen feitelijk niet belast. Een aanvullend particulier pensioen kan daardoor in de praktijk bruto worden ontvangen.

Dat klinkt natuurlijk erg aantrekkelijk, en ik begrijp goed dat mensen daar even recht op van gaan zitten. Maar juist daarom moet je hier niet te lichtzinnig mee omgaan. Nederland kijkt kritisch naar verdragen waarbij pensioeninkomen in het buitenland nauwelijks of niet wordt belast. Het ligt dus voor de hand dat dit verdrag op enig moment wordt herzien. Wie naar Hongarije wil emigreren

omdat het land prettig, rustig, betaalbaar of vertrouwd voelt, kan dit fiscale voordeel mooi meenemen. Maar wie alleen vanwege dit belastingvoordeel vertrekt, bouwt zijn plan op een wankel plank.

Italië

In Italië geldt bij AOW en aanvullend pensioen in beginsel woonlandheffing. Italië mag dus belasting heffen over je Nederlandse AOW en je particuliere pensioen. Voor veel mensen is dat overzichtelijk, al moet je natuurlijk wel kijken naar de Italiaanse tarieven en naar je persoonlijke situatie.

Italië kent daarnaast een aantrekkelijke regeling voor mensen die zich vestigen in bepaalde kleinere gemeenten in Zuid-Italië. Onder voorwaarden kun je daar een vlaktaks van 7% betalen over buitenlands inkomen. Die regeling lijkt op de Griekse regeling en kan voor gepensioneerden met een behoorlijk particulier pensioen interessant zijn. Ook hier geldt weer dat een overheidspensioen meestal buiten de boot valt, omdat Nederland daarover het heffingsrecht houdt.

Noorwegen

Noorwegen is eigenlijk het tegenovergestelde van Frankrijk. Sinds de verdragswijziging die in 2014 is ingegaan, mag Nederland belasting heffen over je AOW, je pensioenen en je lijfrentes. Je woont dus wel in Noorwegen, maar betaalt over je Nederlandse pensioeninkomen in veel gevallen gewoon Nederlandse belasting.

Voor mensen die al vóór de wijziging in Noorwegen woonden, gold overgangsrecht. Voor nieuwe emigranten is vooral belangrijk dat Noorwegen fiscaal niet het land is waar je met Nederlands pensioen ineens onder de Nederlandse heffing uitkomt. Dat hoeft emigratie naar Noorwegen niet minder aantrekkelijk te maken, maar het is wel iets wat je vooraf moet meenemen in je berekening.

Oostenrijk

Het belastingverdrag (uit 1970) tussen Oostenrijk en Nederland splitst je inkomen netjes. Je AOW en een eventueel ABP-overheidspensioen blijven in Neder-

land belast. Je gewone bedrijfspensioen uit een Nederlands particulier pensioenfonds wordt daarentegen in Oostenrijk belast.

Oostenrijk past op de AOW een progressievoorbehoud toe: het heft er zelf niet over, maar telt de AOW mee om het belastingtarief te bepalen over het inkomen dat Oostenrijk wél belast, je bedrijfspensioen en eventueel Oostenrijks inkomen. Anders dan bij Duitsland geldt er geen drempelbedrag.

Portugal

Portugal heeft jarenlang veel aandacht gekregen door het bekende NHR-regime, waarbij buitenlandse pensioenen voor nieuwkomers zeer gunstig konden worden behandeld. Dat regime is voor nieuwe gevallen sinds 2024 afgeschaft. Toch blijft Portugal fiscaal interessant om goed naar te kijken, juist omdat de regels niet in één zin zijn samen te vatten.

De hoofdregel is dat Portugal als woonland belasting heft over AOW en aanvullend pensioen. Nederland mag alleen heffen als aan drie voorwaarden tegelijk is voldaan. Kort gezegd moet de pensioenopbouw in Nederland fiscaal zijn gefaciliteerd, moet Portugal de uitkering niet tegen het normale tarief belasten en moet het totaal meer dan € 10.000 per jaar bedragen. Die uitzondering was vooral van belang in de periode waarin Portugal buitenlandse pensioenen vrijwel niet belastte.

Voor de AOW ligt het nog iets anders. De Hoge Raad heeft in 2020 beslist dat de AOW niet aan de eerste voorwaarde voldoet. Daardoor wordt de AOW van een inwoner van Portugal in elk geval in Portugal belast. Voor aanvullend pensioen moet je preciezer kijken naar de regels, maar het makkelijke verhaal dat Portugal altijd fiscaal paradijs is voor gepensioneerden, is inmiddels achterhaald.

Spanje

Spanje is voor Nederlandse emigranten een van de bekendste bestemmingen en het huidige belastingverdrag is nog altijd vrij eenvoudig. Het verdrag stamt uit 1971 en de hoofdregel is dat Spanje belasting heft over AOW en aanvullend pensioen. Nederland houdt, na vrijstelling, geen loonheffing meer in over deze

inkomsten. Maar juist bij Spanje is voorzichtigheid verstandig. Nederland en Spanje onderhandelen al geruime tijd over een nieuw verdrag en de Nederlandse inzet is een bronstaatheffing die lijkt op de regeling met Duitsland. Dat zou betekenen dat Nederland in veel meer gevallen zelf belasting mag heffen over Nederlandse pensioenen. Voor de vele Nederlandse gepensioneerden in Spanje kan dat de komende jaren een flinke verandering betekenen. Als Spanje je bestemming is, zou ik dit dossier dus actief blijven volgen en niet alleen afgaan op verhalen van mensen die jaren geleden zijn vertrokken.

Zweden

Onder het huidige verdrag worden AOW en aanvullend pensioen in de regel in Zweden belast. Dat betekent niet dat Zweden automatisch een fiscaal voordelige bestemming is, want de Zweedse tarieven zijn stevig. Wie naar Zweden emigreert, doet dat meestal niet om belasting te besparen, maar vanwege ruimte, natuur, rust, onderwijs, samenleving of levenskwaliteit.

Ook met Zweden zijn onderhandelingen over een nieuw belastingverdrag gestart. Daarbij ligt een bronstaatheffing op pensioenen op tafel. Dat past in de bredere beweging waarin Nederland vaker zelf belasting wil heffen over pensioenen die in Nederland zijn opgebouwd. Voor toekomstige emigranten naar Zweden is het dus verstandig om niet alleen naar de huidige regels te kijken, maar ook naar het risico dat de regels veranderen.

Buiten Europa:

Verenigd Koninkrijk

Het verdrag (uit 2008) lijkt op het Belgische model. De hoofdregel is woonlandheffing: het VK belast je AOW en je aanvullend pensioen. Maar Nederland mag toch heffen als aan drie voorwaarden tegelijk is voldaan, kort gezegd: de opbouw was in Nederland fiscaal gefaciliteerd, het VK belast de uitkering niet tegen het normale tarief, en het totaal aan Nederlandse pensioenen en lijfrentes is meer dan € 25.000 per jaar. In dit verdrag is het onderscheid

tussen particulier pensioen en overheidspensioen overigens vervallen. Het ABP-overheidspensioen blijft in Nederland belast.

Verenigde Staten

Het verdrag splitst je inkomen net als bij Oostenrijk, met één belangrijk verschil. Je AOW blijft in Nederland belast (sociale zekerheid wordt aan de bronstaat toegewezen), net als een eventueel ABP-overheidspensioen. Je gewone bedrijfspensioen uit een Nederlands particulier pensioenfonds wordt daarentegen in de VS belast. Let op: de VS belasten hun eigen staatsburgers over hun wereldinkomen, dus voor wie de Amerikaanse nationaliteit aanneemt of al heeft, wordt het beeld een stuk complexer.

Canada

Het verdrag kent een gedeeld heffingsrecht. Je AOW en je aanvullend pensioen mogen in Canada (het woonland) worden belast, maar Nederland mag óók heffen — bij periodieke uitkeringen tot maximaal 15% van het brutobedrag. Canada verrekent die Nederlandse heffing dan, zodat je niet dubbel betaalt. Het ABP-overheidspensioen blijft volledig in Nederland belast.

Australië

Een zuivere woonlandheffing. Zowel je AOW als je aanvullend pensioen worden in Australië belast; het verdrag rekent ook de AOW (sociale zekerheid) tot het woonland. Er geldt geen drempelbedrag. Alleen het ABP-overheidspensioen blijft in Nederland belast.

Nieuw-Zeeland

Vergelijkbaar met Australië: je aanvullend pensioen en in beginsel ook je AOW worden in Nieuw-Zeeland belast, zonder drempelbedrag. Alleen het ABP-overheidspensioen blijft in Nederland belast.

Bij Nieuw-Zeeland is het pensioenartikel geschreven rond pensioen “ter zake van een vroegere dienstbetrekking”; de AOW valt daar strikt genomen buiten en loopt via de restbepaling, die de heffing eveneens aan het woonland toewijst. De uitkomst (Nieuw-Zeeland heft) is daarmee hetzelfde, maar de juridische route is nèt anders.

Vergeet de vrijstelling niet

Als het belastingverdrag bepaalt dat je nieuwe woonland mag heffen, gaat dat niet altijd vanzelf goed. De SVB en je pensioenfondsen houden in eerste instantie vaak Nederlandse loonheffing in. Wil je voorkomen dat Nederland belasting blijft inhouden terwijl je eigenlijk in je woonland moet betalen, dan moet je zelf een vrijstellingsverklaring aanvragen bij de Belastingdienst, kantoor Buitenland in Heerlen.

Tot die vrijstelling is geregeld, kun je te maken krijgen met inhoudingen die je later weer moet terugvragen. Dat is niet het einde van de wereld, maar het is wel vervelend voor je maandelijkse inkomen. Zeker in het eerste jaar na emigratie, waarin je toch al genoeg aan je hoofd hebt, wil je dit soort verrassingen liever voorkomen.

De zorgbijdrage wordt vaak vergeten

Belasting is niet het enige bedrag dat van je Nederlandse pensioen kan worden ingehouden. Woon je in een EU-land of in Noorwegen en ontvang je AOW of pensioen uit Nederland, dan kun je recht hebben op zorg in je woonland ten laste van Nederland. Daarvoor betaal je een verdragsbijdrage aan het CAK. Die bijdrage wordt meestal ingehouden op je AOW of pensioen.

Ik merk dat veel emigranten uitgebreid kijken naar inkomstenbelasting, maar deze zorgbijdrage vergeten in hun berekening. Dat is onverstandig, want voor sommige gepensioneerden weegt deze bijdrage zwaarder dan de inkomstenbelasting zelf. Als je wilt weten of een land financieel aantrekkelijk is, moet je dus niet alleen vragen waar je belasting betaalt, maar ook wat er verder nog wordt ingehouden.

Kijk naar het totaalplaatje

Dat je woonland mag heffen, zegt nog niet hoeveel je daar uiteindelijk betaalt. Hongarije is in de praktijk heel anders dan Zweden. Frankrijk is niet hetzelfde als Portugal. En een Nederlandse heffing hoeft bij een lager pensioen niet altijd dramatisch te zijn, omdat je na emigratie meestal geen Nederlandse premies volksverzekeringen meer betaalt.

Daarom heeft het weinig zin om alleen naar één tarief of één gunstige regeling te kijken. Je moet je hele situatie laten doorrekenen. Hoe hoog is je AOW?

Hoe hoog is je aanvullende pensioen? Is er sprake van een overheidspensioen? Heb je lijfrentes? Heb je nog inkomen uit werk, verhuur of vermogen? En hoe zit het met zorg, aftrekposten, partnerinkomen en lokale belastingen?

Pas als je dat geheel bekijkt, kun je eerlijk beoordelen of een land voor jou fiscaal aantrekkelijk is. Soms valt een zogenaamd duur land mee. Soms valt een zogenaamd goedkoop land tegen. En soms is de beste conclusie dat het fiscale voordeel mooi meegenomen is, maar niet de reden moet zijn om te emigreren.

Tot slot

De rode draad is duidelijk. Hoe ouder het belastingverdrag, hoe groter de kans dat je nieuwe woonland mag heffen over je AOW en particuliere pensioen. Maar juist die oudere verdragen staan steeds vaker ter discussie. Nederland wil in nieuwe verdragen vaker zelf belasting kunnen heffen over pensioenen die in Nederland zijn opgebouwd.

Mijn advies is daarom simpel: maak twee scenario's. Eén scenario op basis van de huidige regels en één scenario waarin Nederland in de toekomst toch mag heffen. Als je emigratie alleen aantrekkelijk is zolang de meest gunstige fiscale regeling blijft bestaan, moet je nog eens goed nadenken. Als je plan ook overleefd blijft zonder dat voordeel, sta je een stuk steviger.

Voor de meeste mensen blijft emigreren dan nog steeds aantrekkelijk. Niet omdat de belastingregels altijd ideaal zijn, maar omdat een goed gekozen emigratie over veel meer gaat dan geld alleen. Maar je moet wel weten waar je aan begint.

Let op: In dit artikel geef ik je algemene informatie en geen persoonlijk belastingadvies. Laat je situatie vóór vertrek doorrekenen door een adviseur die gespecialiseerd is in emigratie.

Samen houden we het gratis!

Emigratie Magazine is wel gratis, maar niet goedkoop

Elke dag vind je op [Grenzenloos.nl](https://grenzenloos.nl) nieuwe gratis tips, eerlijke artikelen en inspirerende verhalen die je écht verder helpen bij jouw emigratieplannen. En we beantwoorden alle mailtjes die we dagelijks krijgen met vragen over het emigratieproces. En één keer per maand publiceren we ook nog dit emigratiemagazine.

Achter de schermen werkt Eric Jan van Dorp met een klein, toegewijd team keihard om jou te voorzien van actuele en betrouwbare informatie. We vragen niets voor onze content. Er is geen betaalmuur, geen abonnement, geen storende advertenties, geen gedoe.

Vind jij dit net als honderden andere lezers ook waardevol?

Je kunt op grenzenloos.backme.org laten zien dat je ons werk steunt. Hier kun je eenvoudig een kleine donatie doen. Eenmalig, of maandelijks, aan jou de vrije keuze. Jouw steun houdt Grenzenloos gratis én onafhankelijk.

Dankzij jouw steun kunnen we doorgaan met wat we het liefste doen: jou helpen je emigratiedroom waar te maken!

Boek van de maand

Succesvol emigreren naar Oostenrijk

Succesvol emigreren naar Oostenrijk is voor iedereen die serieus nadenkt over wonen in Griekenland, maar vastloopt in regels, keuzes en onzekerheden. Emigreren klinkt aantrekkelijk. De uitvoering is vaak complex. Dit boek (met maar liefst 322 pagina's) helpt je om overzicht te krijgen en fouten te voorkomen.

Ieder jaar vertrekken honderden Nederlanders naar Oostenrijk. Een veel grotere groep twijfelt nog. Ze willen wel, maar weten niet waar te beginnen. Precies voor hen is dit handboek geschreven. Helder. Praktisch. Zonder onnodige beloftes.

Je wordt eerst uitgedaagd om stil te staan bij je emigratieplannen. Waarom wil je naar Oostenrijk. Wat verwacht je ervan. En ben jij, samen met je eventuele partner, geschikt voor deze stap. Die zelfreflectie voorkomt teleurstellingen later.

Daarna krijg je grip op de praktijk. Wonen, werken, ondernemen, geldzaken, belastingen, zorg, papierwerk. Alles komt aan bod, stap voor stap uitgelegd en logisch opgebouwd. Geen losse flarden informatie, maar samenhang.

De auteurs gebruiken voorbeelden en ervaringen van Nederlanders die al in Oostenrijk wonen. Wat werkte. Wat niet. En wat jij daarvan kunt leren. Ook emigreren met kinderen krijgt ruime aandacht, inclusief onderwijs en gezinsleven.

Handige checklists (- kopen, - huren, - vertrek, - aankomst) begeleiden je bij alles wat je moet regelen. Zo houd je overzicht en weet je zeker dat je niets vergeet.

Dit boek is geen inspiratieverhaal, maar een praktische oplossing voor een concreet probleem. Je wilt emigreren, maar je wilt het goed doen.

Succesvol emigreren naar Oostenrijk is een onmisbaar hulpmiddel voor iedereen die van plannen maken naar daadwerkelijk emigreren naar Griekenland wil gaan.

Het boek is te bestellen voor €25 (geen verzendkosten) via Bol.com of [Grenzenloos.nl](https://www.grenzenloos.nl)

Succesvol emigreren naar Oostenrijk

ISBN 9789461853868

Auteur Eric Jan van Dorp & Karin Wouters

Wel of niet je huis aanhouden in Nederland na emigratie?

Als je gaat emigreren, komt vroeg of laat de vraag op wat je met je huis in Nederland moet doen. Verkoop je het, zodat je met een schone lei begint? Of houd je het aan als veilige basis, als belegging of als plek om naar terug te kunnen keren?

Ik begrijp die twijfel goed. Een huis in Nederland voelt voor veel mensen als zekerheid. Zeker als je jarenlang hebt gewerkt om het te kopen, als je er kinderen hebt grootgebracht of als je nog niet helemaal zeker weet of het leven in het buitenland blijvend bij je past. Emigreren is nu eenmaal geen kleine stap. Het is prettig om te weten dat er nog een sleutelbos in een Nederlandse la ligt.

Eerst dit: je huis aanhouden is iets anders dan in Nederland blijven wonen

Sommige mensen denken dat ze hun huis in Nederland kunnen aanhouden en zich daarom ook in Nederland ingeschreven kunnen blijven. Zo werkt het niet. Als je in een periode van een jaar langer dan acht maanden buiten Nederland verblijft, moet je je uitschrijven bij je gemeente. Die acht maanden hoeven niet aaneengesloten te zijn. Ook als je je huis in Nederland aanhoudt, geldt die verplichting gewoon.

Dat is belangrijk, want je inschrijving in Nederland bepaalt niet alleen waar je post heen gaat. Het heeft ook gevolgen voor je zorgverzekering, toeslagen, gemeentelijke gegevens, belastingen en soms zelfs voor de manier waarop banken en verzekeraars naar je kijken. Je kunt een huis in Nederland bezitten terwijl je officieel in het buitenland woont. Dat mag. Maar je moet dan wel eerlijk zijn over je werkelijke woonplaats.

Ook fiscaal kijkt men niet alleen naar je uitschrijving. De vraag waar je woont voor de belasting wordt in Nederland beoordeeld naar de omstandigheden. Het aanhouden van een woning in Nederland kan daarbij een factor zijn, zeker als je er vaak verblijft, je gezin er nog woont of je sociale en economische leven vooral in Nederland blijft plaatsvinden.

De woning is meestal geen eigen woning meer

Zolang je in Nederland woont en je huis je hoofdverblijf is, valt je woning normaal gesproken altijd in box 1. Je betaalt dan het eigenwoningforfait en je kunt, als je aan de voorwaarden voldoet, hypotheekrente aftrekken.

Na emigratie verandert dat meestal. Als je huis in Nederland niet meer je hoofdverblijf is, wordt het in veel gevallen een bezitting in box 3. De Belastingdienst belast bij iemand die in het buitenland woont niet het hele wereldvermogen in Nederland. Nederlandse onroerende zaken blijven echter wél in Nederland belast. Dat geldt bijvoorbeeld voor een vakantiewoning, een verhuurd pand of een aangehouden woning in Nederland.

Er zijn uitzonderingen. Staat je oude woning leeg en te koop, dan kan de woning onder voorwaarden nog tijdelijk als eigen woning worden aangemerkt. De Belastingdienst noemt daarbij als voorwaarden dat de woning te koop staat, leeg staat en in het jaar van verhuizing of in een van de drie voorgaande jaren je hoofdverblijf was. In zo'n situatie kan de hypotheekrenteaftrek tijdelijk doorlopen.

Dat is iets anders dan de woning gewoon aanhouden “voor het geval dat”. Zodra de woning wordt verhuurd, of niet meer voldoet aan de voorwaarden voor de verhuisregeling, kom je al snel in box 3 terecht. En dan verandert de rekensom behoorlijk.

Hypotheekrenteaftrek is meestal voorbij

Dit is een punt dat vaak wordt onderschat. Als je woning na emigratie naar box 3 verhuist, is de hypotheekrente op die woning niet meer aftrekbaar in box 1. Je hebt dan nog wel een schuld die bij de box 3-berekening kan meetellen, maar dat is fiscaal iets heel anders dan de oude hypotheekrenteaftrek.

Alleen in bijzondere gevallen kan er nog aftrek mogelijk zijn. Denk aan de woning die leeg en aantoonbaar te koop staat, of aan situaties waarin je kwalificerend buitenlands belastingplichtige bent en aan de voorwaarden voldoet. Een kwalificerend buitenlands belastingplichtige woont meestal in de EU, EER, Zwitserland of op Bonaire, Sint Eustatius of Saba en betaalt over minimaal 90 procent van zijn wereldinkomen belasting in Nederland. Dan kun je voor bepaalde aftrekposten meer lijken op een inwoner van Nederland, maar dat betekent niet dat

een verhuurde of aangehouden Nederlandse woning automatisch weer een gewone eigen woning wordt.

Voor de meeste emigranten is de praktische conclusie daarom eenvoudig: reken er niet vanzelfsprekend op dat de hypotheekrenteaftrek blijft bestaan. Laat dat vóór vertrek narekenen. Niet erna.

Box 3 in 2026: de woning telt zwaar mee

In box 3 wordt je Nederlandse woning in beginsel belast als overige bezitting. Voor 2026 gebruikt de Belastingdienst in de voorlopige aanslag een fictief rendement van 6,00 procent voor beleggingen en andere bezittingen. Daaronder vallen ook een tweede woning in Nederland, een woning die je verhuurt en overige onroerende zaken. Voor schulden geldt in 2026 een fictief percentage van 2,70 procent. Het tarief in box 3 is 36 procent.

Het heffingsvrij vermogen bedraagt in 2026 € 59.357 per persoon en € 118.714 voor fiscale partners. Ook als buitenlands belastingplichtige heb je recht op het heffingsvrij vermogen voor bezittingen in box 3.

Dat klinkt technisch, maar de uitwerking is heel concreet. Stel dat je Nederlandse woning een WOZ-waarde heeft van €400.000 en er nog een hypotheekschuld op rust van €200.000. Zonder fiscale partner en zonder andere Nederlandse box 3-bezittingen kom je in een vereenvoudigde berekening voor 2026 grofweg uit op ongeveer €4772 box 3-belasting. Dat bedrag kan hoger of lager uitvallen door je precieze situatie, je schulden, een fiscale partner, de peildatum, eventuele verhuur en de manier waarop de Belastingdienst de aangifte verwerkt, maar het geeft wel aan dat het niet om kleingeld gaat.

Daar komt bij dat box 3 de komende jaren nog in beweging blijft. De Belastingdienst werkt voorlopig met fictieve rendementen, maar als je werkelijke rendement lager is dan het fictieve rendement, moet de Belastingdienst het lagere werkelijke rendement gebruiken. Vanaf 2025 kun je dat werke-

lijke rendement in de aangifte doorgeven. Bij dat werkelijke rendement tellen niet alleen inkomsten mee, maar ook waardestijgingen en waardedalingen van je vermogen, waaronder een tweede woning. Onderhoudskosten van een tweede woning zijn daarbij in beginsel niet aftrekbaar, met enkele uitzonderingen.

En dan is er nog de volgende stap. Het kabinet wil per 1 januari 2028 een nieuw box 3-stelsel invoeren op basis van werkelijk rendement. De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel aangenomen, maar de Eerste Kamer moet het nog behandelen. De eigen woning waarin iemand woont blijft buiten de nieuwe box 3, maar een aangehouden of verhuurde woning is juist precies het soort vermogen waarvoor de nieuwe regels van belang kunnen worden.

Verhuren is geen bijbaantje

Veel emigranten denken: ik houd mijn huis aan en verhuur het. Dan betaalt de huurder mijn lasten en heb ik later nog steeds mijn woning in Nederland.

Dat kan aantrekkelijk zijn, maar het is geen vrijblijvende oplossing. Verhuren betekent dat je verhuurder wordt. Je krijgt te maken met huurrecht, huurprijsgereguleering, gemeentelijke regels, onderhoud, verzekeringen, huurdersselectie, klachten, reparaties, betalingsrisico's en soms met procedures. Dat allemaal op afstand, terwijl je in Spanje, Portugal, Oostenrijk, Zweden of Hongarije probeert een nieuw leven op te bouwen.

De Nederlandse verhuurregels zijn de afgelopen jaren bovendien strenger geworden. Sinds 1 juli 2024 zijn vaste huurcontracten weer de norm. Nieuwe huurcontracten zijn in principe voor onbepaalde tijd. Er zijn uitzonderingen, bijvoorbeeld voor enkele specifieke groepen en voor bepaalde situaties zoals verhuur onder de Leegstandwet, maar het oude idee van "ik verhuur gewoon twee jaar en daarna zie ik wel weer" is grotendeels verleden tijd.

Als je tijdelijk naar het buitenland gaat en later zelf weer in je woning wilt wonen, kan een zogenoemde

diplomatenclausule of tussenhuurovereenkomst soms een rol spelen. Dat moet dan wel juridisch goed worden vastgelegd. Je moet niet denken dat één zinnetje in een huurcontract voldoende is. Laat dit door een deskundige opstellen, want een fout huurcontract kan betekenen dat je de woning niet terugkrijgt op het moment dat jij dat verwacht.

De Wet betaalbare huur maakt de huurprijs minder vrij

Daar komt de Wet betaalbare huur bij. Die wet is op 1 juli 2024 ingegaan en heeft vooral gevolgen voor woningen in het middensegment. Het gemoderniseerde woningwaarderingstelsel geldt voor middenhuurwoningen tot en met 186 punten. Voor nieuwe huurcontracten vanaf 1 juli 2024 moeten verhuurders van woningen tot en met 186 punten zich houden aan de maximale huurprijs volgens het WWS. Sinds 1 januari 2025 moeten verhuurders bij het begin van de huur ook duidelijk maken hoeveel punten de woning of kamer heeft. Gemeenten kunnen bovendien optreden als verhuurders te veel huur vragen.

Dat betekent dat je niet alleen moet kijken naar wat de markt “ongeveer” wil betalen. Je moet weten hoeveel punten je woning heeft en welke huurprijs daarbij hoort. Zeker bij kleinere woningen, appartementen en woningen buiten de echte topsegmenten kan dat behoorlijk verschil maken. Een huur die op papier aantrekkelijk lijkt, kan juridisch te hoog zijn.

Voor verhuurde woningen kan in box 3 onder omstandigheden de leegwaarderatio van belang zijn. Daarmee wordt de WOZ-waarde van een verhuurde woning voor de belasting soms verlaagd, omdat een verhuurde woning met huurbescherming minder waard kan zijn dan een lege woning. De Belastingdienst heeft hiervoor een tabel voor 2023 tot en met 2026. Let wel op: vanaf 2023 geldt de leegwaarderatio niet meer voor tijdelijk verhuurde woningen.

Vraag toestemming aan je bank

Heb je nog een hypotheek op je Nederlandse woning, dan moet je niet zomaar gaan verhuren. De Rijksoverheid is daar duidelijk over: als je je woning wilt verhuren, moet je onder meer toestemming vragen aan de bank. Verhuur je zonder toestemming, dan kan de bank eisen dat je onmiddellijk je hypotheek afbetaalt. Ook moet je bij je gemeente nagaan welke regels of vergunningen gelden voor verhuur.

Dat klinkt streng, maar het is logisch. Voor de bank is een woning waarin jijzelf woont een ander onderpand dan een verhuurde woning. Een verhuurde woning is vaak lastiger te verkopen en huurders hebben bescherming. Daardoor neemt het risico voor de bank toe.

Ook je verzekeringen moet je opnieuw bekijken. Een opstalverzekering, inboedelverzekering of aansprakelijkheidsverzekering is vaak gebaseerd op eigen bewoning. Als je de woning verhuurt of langdurig leeg laat staan, kan de dekking veranderen. Verzekeraars willen dat meestal vooraf weten. Doe je dat niet, dan kan een schadegeval later vervelende discussies opleveren.

Leeg laten staan is ook niet gratis

Sommige mensen willen niet verhuren, maar ook nog niet verkopen. Dan blijft de woning leeg staan. Dat kan prettig voelen, want je hebt geen huurders en je kunt terug wanneer je wilt. Toch heeft ook leegstand nadelen.

De vaste lasten lopen door. Denk aan hypotheek, opstalverzekering, gemeentelijke lasten, waterschapslasten, onderhoud, VvE-bijdragen en energiekosten. Daarnaast is een leeg huis kwetsbaarder voor schade, inbraak, lekkage en achterstallig onderhoud. Een klein probleem kan groot worden als er maandenlang niemand komt kijken.

Ook moet je praktisch regelen wie de post opent, wie de woning controleert, wie bij vorst de leidin-

gen in de gaten houdt, wie de tuin bijhoudt en wie optreedt als er iets misgaat. Een emigratie wordt al snel ingewikkeld als je in het buitenland zit en intussen een lekkage in Nederland moet oplossen.

Verkoop geeft rust en ruimte

Verkopen heeft een groot voordeel: duidelijkheid. Je sluit een hoofdstuk af, maakt vermogen vrij en voorkomt dat je leven in twee landen tegelijk blijft hangen. Zeker als je in het buitenland een woning wilt kopen, een bedrijf wilt beginnen of een buffer nodig hebt, kan verkoop verstandig zijn.

Bovendien is de Nederlandse woningmarkt de afgelopen jaren sterk veranderd. Voor veel mensen zit er veel overwaarde in hun woning. Die overwaarde kan je emigratie mogelijk maken. Het kan ook de

stress verminderen, omdat je niet afhankelijk bent van huurders, banktoestemming, Nederlandse box 3-regels en onderhoud op afstand.

Daar staat tegenover dat terugkeren moeilijker wordt. Wie zijn huis verkoopt en na twee jaar terug wil naar Nederland, komt terecht in dezelfde woningmarkt als iedereen. Dat kan lastig zijn, zeker als je terug wilt naar dezelfde regio. Verkoop geeft vrijheid, maar haalt ook een stuk zekerheid weg.

Aanhouden kan verstandig zijn, maar vooral tijdelijk

Ik zou het aanhouden van een Nederlandse woning vooral overwegen als je emigratie nog in een testfase zit. Bijvoorbeeld als je één of twee jaar in het buitenland wilt wonen om te kijken of het bevalt,

als je kinderen nog in een overgangsfase zitten, als je werk tijdelijk is of als je om persoonlijke redenen een reële kans ziet dat je terugkeert.

In zo'n situatie kan je huis in Nederland een vangnet zijn. Dan moet je wel vooraf bepalen hoe lang je dat vangnet wilt behouden. Maak er geen onduidelijke toestand van die jarenlang doorsuddert. Spreek met jezelf af: na één jaar beslissen we op nieuw, of na twee jaar verkopen we alsnog.

Aanhouden kan ook interessant zijn als de woning vrijwel hypotheekvrij is, onderhoudstechnisch eenvoudig is, op een goede locatie ligt en goed te verhuren is binnen de regels. Maar dan nog moet je rekenen. De huur moet niet alleen de maandlasten dekken, maar ook belasting, leegstand, onderhoud, beheer, verzekeringen en risico's.

Aanhouden kan ook een blok aan je been worden

De andere kant zie ik ook. Mensen emigreren, maar blijven emotioneel, financieel en administratief vastzitten aan Nederland. Ze hebben een huis in Nederland, huurders in Nederland, belastingaangifte in Nederland, onderhoud in Nederland en discussies met de bank in Nederland. Ondertussen proberen ze in hun nieuwe land opnieuw te beginnen.

Dat kan zwaar zijn. Emigreren vraagt aandacht. Je moet een nieuwe taal leren, je weg vinden in een ander systeem, contacten opbouwen en je dagelijkse leven opnieuw organiseren. Als je dan ook nog voortdurend met je oude woning bezig bent, vertrek je maar half.

Dat is misschien wel mijn belangrijkste bezwaar tegen het te lang aanhouden van een huis in Nederland. Het kan je een veilig gevoel geven, maar het kan je ook tegenhouden om echt te landen.

Vergeet het woonland niet

Nederland kijkt naar je Nederlandse woning, maar je nieuwe woonland kan daar ook iets van vinden.

Sommige landen belasten inwoners over hun wereldwijde inkomen of vermogen. Een Nederlandse woning kan dus ook in je nieuwe woonland in de aangifte terugkomen. Belastingverdragen moeten dubbele belasting meestal voorkomen, maar de uitwerking verschilt per land.

Dit is precies waarom ik altijd zeg: laat je vóór emigratie goed adviseren. Niet alleen door iemand die de Nederlandse regels kent, maar ook door iemand die het belastingstelsel van je nieuwe woonland begrijpt. Een Nederlandse adviseur kan niet altijd beoordelen hoe Spanje, Portugal, Frankrijk, Italië, Duitsland, Oostenrijk of Zweden met jouw Nederlandse woning omgaat. En een lokale adviseur in het buitenland kent vaak de Nederlandse box 3-regels niet goed genoeg. Je hebt dus soms beide kanten nodig.

Mijn nuchtere advies

Ik adviseer je dit: houd je huis in Nederland alleen aan als je daar een duidelijke reden voor hebt en als de rekensom klopt. Niet uit angst. Niet omdat je eigenlijk nog niet durft te vertrekken. En ook niet omdat iemand op een verjaardag zei dat vastgoed altijd verstandig is.

Wil je een tijdelijk vangnet, maak dan een termijn en een plan. Wil je verhuren, regel dan toestemming van de bank, controleer de huurprijsregels, laat het contract goed opstellen en reken met belasting, onderhoud en leegstand. Wil je verkopen, doe dat dan bewust en gebruik de opbrengst om je nieuwe leven stevig op te bouwen.

Een huis is meer dan stenen, zeker als je er lang hebt gewoond. Maar bij emigratie moet je soms ook durven loslaten. Wie vertrekt met één been in Nederland en één been in het buitenland, staat uiteindelijk vaak ongemakkelijk. Een goede emigratie begint met een droom, maar slaagt vooral door nuchtere keuzes...

Recept van de maand uit Bulgarije

Kavarma (Bulgaarse stoofschotel met varkensvlees, paprika en tomaat)

Kavarma heeft een lange geschiedenis in de Bulgaarse keuken. Het gerecht is stevig, kruidig en nauw verbonden met het landelijke leven in een land waar bergen, dorpen, moestuinen en familiefeesten altijd een grote rol hebben gespeeld. Kavarma wordt meestal gemaakt met varkensvlees, ui, paprika, tomaat en kruiden, die samen langzaam worden gestoofd tot een warme en geurige maaltijd.

De basis van kavarma ligt in de traditionele boerenkeuken. Eeuwenlang kookten Bulgaarse families met wat het seizoen bood. Paprika's, tomaten, uien en kruiden kwamen uit de tuin, terwijl varkensvlees vaak werd gebruikt bij feestelijke maaltijden of in de koudere maanden. In veel dorpen werd vlees niet elke dag gegeten, maar als het op tafel kwam, werd het zorgvuldig bereid. Door het langzaam te stoven, werd ook eenvoudiger vlees mals en smaakvol. Zo ontstond een gerecht dat zowel zuinig als gul kon zijn.

Juist die combinatie past goed bij Bulgarije. Het land ligt op de grens van Balkan, Zwarte Zee, Ottomaanse invloeden en oude Slavische tradities. In de keuken zie je dat terug in gerechten die eenvoudig lijken, maar veel diepte hebben. Kavarma is daar een mooi voorbeeld van.

In Bulgarije bestaan veel varianten van kavarma. In sommige streken wordt het gerecht gemaakt met kip, in andere

met kalfsvlees of lamsvlees. Soms gaan er champignons doorheen, soms prei, soms een scheutje wijn. Ook de kruiding verschilt per familie.

Paprikapoeder is bijna altijd aanwezig, net als bonenkruid of peterselie. Wie het wat pittiger wil, voegt een klein pepertje toe. Toch blijft de basis hetzelfde: vlees, groente, kruiden en tijd. Vooral dat laatste is belangrijk, want kavarma wordt beter als het rustig mag garen.

Ingrediënten (voor 4 personen)

- 700 g varkensschouder of procureur, in blokjes
- 2 grote uien, fijngesnipperd
- 2 rode paprika's, in reepjes
- 1 groene paprika, in reepjes
- 2 tomaten, ontveld en in blokjes, of 300 g tomatenblokjes
- 200 g champignons, in plakjes
- 2 teentjes knoflook, fijnggehakt
- 150 ml droge rode wijn
- 2 el zonnebloemolie of milde olijfolie
- 1 el tomatenpuree
- 1 tl zoet paprikapoeder
- ½ tl gerookt paprikapoeder (optioneel)
- 1 tl gedroogd bonenkruid of oregano
- 1 laurierblad
- zwarte peper
- zout
- 2 el fijngehakte peterselie
- brood, rijst of aardappelpuree voor erbijvoor erbij

Bereiding

Dep het vlees droog en snijd het in niet te kleine blokjes. Verhit de olie in een ruime braadpan en bak het vlees in porties rondom bruin. Doe niet te veel vlees tegelijk in de pan, want dan gaat het koken in plaats van bakken. Schep het aangebraden vlees uit de pan en zet het even apart.

Fruit in dezelfde pan de ui op matig vuur tot hij zacht en glazig wordt. Voeg de paprika toe en bak die een paar minuten mee, zodat de groente wat zachter wordt en de smaak vrijkomt. Doe daarna de champignons erbij en laat ze meebakken tot het meeste vocht is verdampt. Voeg de knoflook toe en roer kort door. Laat de knoflook niet te donker worden, want dan krijgt hij een bittere smaak.

Roer de tomatenpuree door de groenten en laat die een minuut meebakken. Voeg daarna het zoete paprikapoeder, eventueel het gerookte paprikapoeder, het bonenkruid of de oregano en het laurierblad toe. Schep

alles goed om. Doe het vlees terug in de pan en schenk de rode wijn erbij. Laat de wijn een paar minuten zachtjes koken, zodat de scherpe alkoholsmaak verdwijnt.

Voeg de tomatenblokjes toe en breng het geheel op smaak met zwarte peper en zout. Zet het vuur laag, leg het deksel schuin op de pan en laat de kavarma ongeveer anderhalf uur zachtjes stoven. Roer af en toe en controleer of er genoeg vocht in de pan blijft. Voeg eventueel een klein scheutje water of bouillon toe, maar maak het gerecht niet te nat. Kavarma hoort een rijke, gebonden saus te hebben.

Wanneer het vlees mals is, haal je het deksel van de pan en laat je de saus nog iets inkoken als dat nodig is. Proef goed. Misschien heeft het gerecht nog wat peper, zout of paprikapoeder nodig. Verwijder het laurierblad en strooi vlak voor het serveren de fijngehakte peterselie over de stoofschotel.

Emigreren? Bereid je goed voor!

Kijk op [Grenzenloos.nl](https://www.grenzenloos.nl)

Colofon

Grenzenloos Emigratie Magazine is een digitale uitgave van Uitgeverij Grenzenloos
(een imprint van VanDorp Uitgevers) en verschijnt 10 x per jaar.

© 2026 - Uitgeverij Grenzenloos

info@grenzenloos.nl